

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स ।

धम्मदय

नेपाल भाषाया छगू जक लय्-पाँ ।

वर्ष २
संख्या १७

सिद्धा

बुद्ध संवत् २४६२
नेपाल संवत् १०६६

थुगु अंकया १)
दच्छिया चन्दा ३)

सूची

कविता:—

सीह—श्री मुरारिकृष्ण शर्मा	७३
नकतिनि ह्वःगु स्वां—श्री हृदय	८१
प्रश्न—श्री रत्नध्वज जोशी	८२
छाय् लीपा—श्री पूर्णप्रसाद महाजु बी० ए०	६१
ध्व लु ?—श्री भाइचन्द प्रधान 'विशारद'	६३
धर्मादय पत्रयात—श्री धर्मरत्न 'यमि'	६५

वाखं:—

इयरिंग—श्री माधवलाल कर्माचार्य	७७
भुवनेश्वरी—श्री अशोकरत्न	८३
महासत्व—श्री पूर्णबहादुर नेवा	८७

निबन्ध:—

झी पुलंगु भापाया व्याकरण :	
छगू परिचय—श्री ठाकुरलाल मानन्धर ७४
संसार दुःखया छें खः—अश्वघोष श्रामणेर ७६
पति-पत्नी—श्री गोविन्दलाल महाजु ८१
शिवरात्री—श्री परमानन्द बज्राचार्य ८५
दुःखया हेतु—अनागारिका खेमाचारी ६१
सौन्दर्यया विषये—श्री हर्षरत्न शाक्य ६२

यात्रा:—

थुगुसीया चन्द्रागिरि पाः—श्री नवीन कुमार ६३
सम्पादकीय आदि

Dhamma.Digital

बाथ खँ (मनोरञ्जन)

छम्ह मनू—मखू, थौं कन्हे झीगु भाय्या
सफूत छाय् म्हासु थाःगु ?

मेम्ह मनू—मस्यूला छं भोँ शिके जूगु,
प्रकाशकं सफू थिके ज्वी धका दंगु भोँ तल
ज्वीका !

खम्हम्हस्यां न्हिला धाल—कया हाज्यो खः

ला, मस्यू ला झीगु भाय्या सफूत भन्तेपिसं
प्रकाशित थाःगु ! उकीं भन्तेपिनिगु चीवरया
रङ्ग कीगु का ।

छम्हम्ह—खै खै ! उकीं हे ज्वीका सीघः-
या सतः नं म्हासु ह्मासु थाःगु ।

+ + + +

धर्मद्वय

चन्द्रापासा

१०००

सम्पादक

“भासये जोतये धम्मं”

भिन्नु अनिरुद्ध,
भिन्नु महानाम “कोविद”

वर्ष २

कालिम्पोंग

माघ विक्रम संवत् २००५
फ़रवरी ईस्वी संवत् १९४६

अंक ४

—श्री मुरारिकृष्ण शर्मा

सीह

सो सो अन सो हूं खुसितीरे
भ्रम्हनालसं तुति झोलंका
गं-रुब्बवि-धा.धा: बां सी दुगु, थ:
मिखा निगोलं भवे भवे कंका;
मायायागु स्वरूप लुमंका
दुस्तर याना अन्तिमया क्षण
च्वोम्ह कोदया हुं मानवया
मृत्युयागु गुलि दृश्य विभीषण !
सो सो वैगु व अन्तिम जीवन
नित नव कांक्षाया अवसान !
सृष्टिक्रम था समय-गति थ्व हूं,
मानवताया अभिशाप महान् !
हि व लाया उगु क्षुद्रगु पिण्डं
जीवन पंछि मखंक्र व्वयावन,
निश्चेतन जुल इन्द्रिय झिगुलि
जुल मूढ समान सतन जीवन !

सो वयागु विकराल स्वरूप
न्हिल्लाव च्वोथें घनघोर घटा,
संज्ञा हीनगु चां दयकागु
द्यो, बांलागु कटांमरि स्यो थें !
स्रष्टाया घच्चा दुन्य लाना
व्वोगु चूंदना वयागु मानस,
हानं बाषं फू थें फूगु
उम्ह मानवया जीवन लीला !
खुसिया ल:थें बा:वै च्वंगु
घौछि निघौया जीवन झीगु,
न्हिल्लाव च्वंसा रुब्बयाव च्वंसां
न:सां त्वंसां म्हितुसां घंसां !
अय्सा म्वाना च्वनेगु आशा
वंगु धोगिगि स्वांत खना नं
पुच: मुनाच्चन भोग पिपासा
गुलि आश्चर्य थ्व मानव जीवन ।

झी पुलांगु भाषाया व्याकरण : छगू परिचय*

—श्री ठाकुरलाल मानन्धर

झी सकल नेपाल भाषाभाषी जनतायात थ्व छगू तवोधंगु भाग्यया विषय खः—थउं झी भाषा प्रेमी भिक्षु अमृतानन्दया पाखें छगू व्याकरणया सफू प्राप्त जुल । वसपोलयात भाषा विज्ञ प्रसिद्ध डा० सुनीति कुमार च्याटर्जी उपहार व्युगु जुया च्वन । प्रस्तुत पुस्तकया लेखक वहे पश्चिमया विद्वान् हेन्मार्कयाह्न हायन्स जोगेन्सेन (Hans Jorgensen) खनी गुह्रसें झीगु भाषाया कोष पिकाल, बत्तीस पुत्रिका कथाया अनुवाद सहित सम्पादन यात, हानं विचित्रकर्णिकावदान नं प्रकाश यागु दु धका न्यना तैगु दु, स्वे जा मनंनि ।

झी हाला जुया थवगु भाषाया व्याकरण सफू मढुनि धका हानं व्याकरण न्हू दयकेगु प्रयत्न नं विफल जुयाच्वन । कारण—झीसं थःगु भाषाया रूप रेखा गथे खः अथे स्यूगु मखुनि । पुलांगु साहित्य गाक अध्ययन याये धुंक्पिं नं साह्रै ह्य जुयाच्वन । उबले शास्त्रीजीं व्याकरण सफू अत्यावश्यक खना छगू प्रयत्न तुरन्त याना क्यन, तर छु याये वयकनं पुलांगु भाषाया न अध्ययन यात, न न्हूगु भाषाया दखल दयेकल व्याकरण च्वयेया न्ह्यो । हानं न्हूपिं झीपिं मध्ये सुं योग्यपिसं दयकेत स्वल, परन्तु न्हूगु हे भाषायात प्रमुख स्थान विया अले अत्यन्त हे थाकुल, असंभव प्राय जुल । दहे दयेकूसां न्हूह्य भमचा थें सकस्यां न्ह्योने ख्वा लुये मछोला च्वन—अत्यन्त शंकाधारी व थथे हे धका निश्चय याय मफया लज्जा शील जुया । छाय धासा झीसं तादत थ्व भाय ययःथे ल्हाना वये धुन । थुलित कि स्वर व ध्वनि विषये ला अत्यन्त हे विभिन्न उच्चारण व रूप दये धुंकल गुगुयात क्रया व्याकरण नियमं चीगु विचार याना स्वय

बले कपा हे स्याना वइगु, अले कलमयात सदांयात दिपा बीगु मती ल्वीगु ।

थ्व सफू साप हे बांलाक च्वल । त्रुटि अत्यन्त हे कम । पुलांगु भाषा कया च्वोगु जूया निंति न्हूगु भाषाया व्याकरण थ्व ख हे मखु । अथे धका थ्व अनुपयोगी मखु । बरु झन हे उपयोगी । स्वैत ? विशेष याना भविष्यया व्याकरणकारयात । छाय धासा वयात माःगु फुक्क सामग्री थुकी दयाच्वन । उर्कि थ्व पथ प्रदर्शक जुये फु । लेखकं असाध्य हे परिश्रम यागु खने दु । आपालं झीगु पुलांगु हस्तलिखित सफूया अध्ययन यागु खने दु गुलि कि भाषा भाषी जनता मध्ये सुनानं हे याःगु दै मखु । थुगु खँय वयकः नं स्पष्ट जुया तप्यंक हे धया व्युगु दु पुस्तकया भूमिकाय् ।

“The present grammar is a quite independent work based exclusively on original Newari manuscripts. Where I have in this way arrived at the same conclusions as my predecessors, they may seem fairly well corroborated; and where my views differ from this, I may urge in favour that I have had access to much more copious materials, and that I have pursued the study of the language for a considerably longer space of time.”

भविष्यया व्याकरण कारयात प्यब्वे छव्व

* A grammar of classical Newari by Hans Jorgensen.

जक परिश्रम ल्यंका बिल । पथ प्रदर्शक साथ साथ आपालं परिश्रम ब्याका बिल । प्रशंसा जक याना गागु मखु । शी सारा श्व जनताया भाषा भाषीपाखें सहस्र धन्यवाद त्रिये योग्य । वयकःयाके शीसं श्व आपा हे त्यासो कयागु ल्याः जुल । श्व ऋण शी सन्तान दरसन्तानं नं पाचुकेत था हे थाकी, जिं थुलि धाय्गु अत्युक्ति मजू । कारण जिं कने त्यना स्वया दिसं ।

स्वयं लेखकं धाःथें श्व व्याकरण सफू शीगु भाषाया इतिहास नं जुया बिल । शिप्यंगु शताब्दिनिसें शिगुंगु शताब्दितक धासेलि कमसे कम ५००/६०० वर्ष तकयागु अनेक प्राकृतिक परिवर्तनयात समेत थाय् त्रिया नियम चीगु ज्या याय् माला वन । उलि तकया भित्रे शीगु भाषाया दुगु रूप रेखाया विशेषतायात नि न्हाप्पां प्रस्तावना थें विया क्यन । गथेः—एकाक्षरी अर्थात् छगः स्वरं गागु शब्दया बाहुल्य दुगु, व्याकरणया रूपं लिङ्ग मदुगु; 'झ' व 'गु' वा 'गुलि' या प्रयोगं सजीव व निर्जीव सी दैगु; सजीव वस्तु शब्दया सप्तमी 'याके' वइगु इत्यादि हकनं कर्तृवाच्य व कर्मवाच्यया विषये (active+passive) अत्यन्त बांलाक स्पष्टीकरण याःगु दु उदाहरण समेत विय गथेः—'राजां धुँ स्यात' (अर्थात् जुजुयापाखें धुँ स्यायगु ज्या जुल) हनं 'राजा वनं' (जुजु वनिगु ज्या जुल) श्व निगू वाक्ये कर्तृवाच्य (active) यायेगु जूसा क्रिया 'स्यात' व 'वन' जक जुय माः, तर अथे मयाः । हनं कर्मवाच्य वा भाव वाच्य (passive) धाय धामा थुजोगु वाच्य शीगु भाषाया प्रकृति हे मब्यू । कर्म वाच्यया अर्थ नं काय्फु अयसां कर्मवाच्य दहे मदुगु भाषाय् जूगुलि कर्मवाच्य (passive) धाय् मज्यू । हनं (finiteverb)

अर्थ पूरक क्रियाया स्पष्टता मदु गथे 'धुँ चला नव' व 'धुँ चला नव थाय्' श्व निगू वाक्ये न्हापायागुली अर्थ पूरक क्रिया दुसां स्पष्टता खने मदु । लिपायागुली क्रिया (finiteverb) अर्थात् अर्थ पूरक मजूसे क्रिया विशेषण क्यना बिल । वाक्य रचना ज्वीबले ताता हाकःगु वाक्य मुना अर्थ छिष्ट यायगु चलन नं मदु धका शीगु भाषाया खूब पारख याना क्यन । थुकिं सी दु वयकः नं शीगु भाषाया अध्ययन शीसिकं नं बांलाक याना सयका तःगु अवश्य खः ।

न्हापां आरम्भे शब्द ध्वनिया विषये अत्यन्त विचारणीय खँ न्हाथना दिल छु, धासा नेपाल आखल व देव नागरी आखलं शीगु गथे खः अथे शब्द ध्वनिया पूर्ण रूपं चित्रण याय्-गुली सफल जूगु खने मदु । हनं व प्रयोग जुया च्वंगु आखः ग्वलं गुलिमसि ध्वनि पिकाइगु खः उलिमसि ध्वनि फुक्कं शीगु भाषाय् दुगु हे मखु । थुगु विषये व्याकरणया विशेषज्ञ ज्वीपिसं श्व वयकःया वचन गन तक सत्य खः निर्णय थया । मेमेगु भाषा विशेष याना लंकाया भाषाय् ला वर्ण मालाया आखः आपा हे दु न्यना तयागु दु ।

अनंलि 'थेने', 'ध्यने'; सेने, सेन्य, स्यने; सोय स्वय; न्यने. डने; कनस, कन्हस; याचके, यातके; खिपोत, खिपत; नुगद, नुगर, नुगल; मलक, मलः; लाहात, लाहाऽ बाहाल, बाहाऽ; ससया सय्, न्हस या न्हय् त्वाचया त्वाय् इत्यादि इत्यादि

ध्वनि विकारया विषये खने दुगु नियम नं कना दिल । विशेष विभक्ति व कारक प्रकरणे वयक नं चमत्कार क्यौंगु दु । गथे धासाः—शीसंली थउँ तक संस्कृत भाषाया अनुरूप सकवनं प्रथमा, द्वि०, तृ०, च०, पं०, ष०, स०, व सम्बोधन

नापं याना जम्मा च्यागू विभक्ति जक खना च्वना थासे वयकः नं ला सम्बोधन छगू बाहेकं हे गुंगू विभक्ति दयका क्यन । कतृकारयात निगू विभक्ति ज्या काल । गथे 'रामवन' 'रामं रवन' । कर्कि थ्व निगू जुल अले द्वितीया चतुर्थी निगुलियात छगू याय हल । अले करणे तृतीया पंचमी अपादान षष्ठि सप्तमी याना न्हेगु खात, अले हानं sociative व directive धका मेगु निगु दयका बिल, उदाहरण 'या-व. स-व' एकवचने, 'पनिसव' बहुवचने तथा sociative हनं 'त्वं' सजीव वाचक शब्दे, 'त्व' व 'त' निर्जीव वाचक शब्दे तथा dipetive या उदाहरण बिल । तर झीगु न्हूगु भाषायात थ्व निगू अपायचो ज्याय् ख्यले दैमखु थें च्वों । विभक्तिया रूप थुकथं क्यना बिलः—

प्रथमा विभक्ति—छे, लाहात, राजा
 Agential x, x, राजास्यें, सेन, सन
 षष्ठिविभक्ति छेया, लाहातया, राजाया, राजास
 चतुर्थी व द्वितीया छेयात, लाहातयात, राजायात
 राजासत
 सप्तमी—छेंस, लाहातस, राजायाके, राजासके
 पंचमी—छेंयाकें, लाहातयाकें, राजायाकें
 तृतीया—छे, लाहातं, राजां
 Sociative—छेवो, लाहातवो, राजावो, राजासवो
 Directive—छेतो-त, लाहाततो-त, राजातवों
 कारक प्रकरणे प्रथमान्त कर्ता शब्द मखु सां
 प्रथमा विभक्ती च्वनिगु धका जम्मा च्यागू क्यना
 उदाहरणार्थ छगू निगू धाय गथे (क) अकर्मक
 क्रियाया कर्ता—'थ्व विक्रमादित्य राजा थव राज्ये
 वनं' (ख) सकर्मक क्रियाया कर्म—'आमो धुं
 जि मोचके धुनो' (ग) इप्सितकर्म—छं अम

राजहंस राजायातो' इत्यादि अथे हे षष्ठिकारक सप्तमी आदि फुक्क्या विभिन्न प्रयोग गाक उदाहरण बिया थ्वीका तःगु दु । थ्व थें चिकिचा धंगु लेखे पूर्णतया विस्तृत विवरण बिया च्वना न्हाय दुगु मखु । प्रस्तुत पुस्तक सकसिनं स्वेहे माः । विशेष अभिरुचि दुपिसं निम्नलिखित ठेगानाय् * झिके याना स्वैबले खने हे दै । आ थ्व सफू यागु अनेक व्याकरण विषय वर्णन याय मन दयकनं तोफिका केवल धातु वा क्रिया प्रकरणे भतिचा च्वया जक दिना बी त्यना ।

क्रिया स्वंगू प्रकारयागु क्यन—मूल क्रिया, छगुलि उपो शब्द दुगु क्रिया, हनं संस्कृत भाषां बने जूगु क्रिया गथे—कने, लवलहाये, क्षमालपले एकिसनं मूलक्रिया जुक्क्या प्यंगू जात दयेकल गथेः—

१गू—कन, दन, पुन इत्यादि 'न' अन्त्ये वइगु जुक
 २गू—यात, यात फुत इत्यादि 'त' अन्त्ये वइगु जुक
 ३गू—काल, तल, नल इत्यादि 'ल' " " "
 ४गू—चाल, हिल, सुल इत्यादि गुकी न्हागु
 हे धातु प्रक्तियाय् अर्थात् रूप हिलीबले नं अन्त्ये वःगु 'ल' या लोप ज्वी मखु ।

थुगु प्रकारं व्याकरणया विभिन्न प्रकरणे थ्व भाषाया यथार्थताया दर्शन याना ब्यूगु दु । वयकःया साहस, हनं धैर्ययात प्रशंसा मयासे च्वने फे मखु । अयसां आलोचकतस थें छगू न छगू खिनेत स्वय मागु खः । तर जि ला थथें खिनेगु खिने फुगु छुं मखनानि । लिपा खने दत धासा कने तिनि । इत्यलम् ।

*Seleskabets Kommissionair Ejnor

Munksgaard, Norregade 6

Kobenhavn K.

(माधवलाल कर्माचार्य)

इयरिंग

थउँ स्कूलं लिहाँ वमानिसें वैत छगू खं
त्व हे मतोतू, मने वैचवन कि वैचवन । वं
थःत तुं न्यन—मखुइ जिमि कलातं इयरिंग
तय्गु छाय तोतुगु ?

वया कलायात व ताहाकःगु इयरिंग
साप लो । वैत व इयरिंग दुगु तुयूगु रूवा
धात्थे हे यो । चान्हे नं मत च्याका, घना
च्वंगु रूवायात खूव स्वै, भले हानं घनी ।

तर विचे छाय् छाय् इयरिंग तय्गु
हे तोतल । थःछें यक च्वनावोगु । तर न्हाय्पने
इयरिंग मद्दु । वैत छु थें छु थें च्वन । वं
न्यंगु नं खः । लिसः बांलाक काय् मफु ।
इयरिंग च्वनीगु न्हाय्पं प्वा स्या जक स्याइगुलिं
वं न्ह्याबले घने बले तोया तरे धाइगु । गुब्बे
लोमंकल अथवा अथें तुं तथा हे घन धासा,
वं धाइगु छु सुद्धियाह्व ! अले थह्वं त्वका बी,
सुथे दना वनी बले तय्का छु । उकिं विश्वास
याय्गु थाय् यक दु, याय् नं माः—ए
न्हाय्पं प्वा झन तप्वा ज्वी धका ज्वीका
मतःगु ।

अय् नं गथे थि वया चित्तं मधा ।
न्हिच्छि मतःसा मणि रे छुं मद्दु ; बहनी
छगू निगू घडि जा वं इयरिंग न्हाय्पने हे
तय् माः । छाय् धासा वैत बांला, यः । बरु
घनेबले तोति रे वैगु न्ह्योने च्वत्तले कर याना
जिदि याना, पिरें याना हे वं इयरिंग तय्की ।
थउँ कन्हे इयरिंगया चलन मंत । इयरिंग आ
तै ज्वीगु हिंसिमंत धागु कलाह्वसिगु खँ वं मन्यो ।
वरु कर बलं तय्के धुंका अहा अहा ! धया च्वनी ।

थउँकन्हे धासा इयरिंग न्हाय्पने हे मथीकुगु

गुलि दय् धुंकल । लो हे मं थें च्वने
धुंकल । इयरिंग मरुसां आ व रूवा बांमला
मजू ।

थौं झस्स वैत छु जुल, छु । खालि
वहे इयरिंग दुगु रूवा जक लुमनी च्वन ।
व तुयूगु पुष्ट रूवाले फिफिर सनीगु इयरिंग
छाय् मलो । तःधिकह्व जूसा धका मलो धाय्गु
गंसी पतिविह्व जूसा खः का अय् धाय्गु,
वैत व स्वां फो बुट्टागु इयरिंग लो, छाय्
मलो, लो । तर कलाह्वस्यां धाई—मयो, मलो।
थुके छुं खं दु, पक्का नं दु । वया कला
अज्योह्व जा मखु । अय् नं वैत कने मागु
खः का; छुं दुसा ला ज़रूर नं धाई, वैत
धाय्त् नं छु ! विचारं धासा जिदि हे याना
च्वन । छाय् मधाल ले सा ? शायद.....
तर अन उखेयागु विचार वैत धपायचकं
भयानक लगे जुल, अय्, वाहियात । न्हाय्
न्याय्का वं व विचायत वां छुत् । अले गुगुं
कथं नं दोष बीगु मखना कलायाके अविश्वास
याय्गु पापं मुक्त जुल धका वं गौरव ताई
अय् जूसां वैत च्वैन मरु थें च्वो । यथार्थ
खँ थुगु हे धका धाय् मफु तले मनूतय्त् मज्यू
खनी ।

ख तु, थउँ जूगु नं छु हे दु? मिसा
मस्तय्गु किलाशे वं ब्वंका च्वंगु । छाय्
छाय् झि निद ति दुह्व मिसामचायागु इयरिंगं
वैगु मिखा साला जक च्वन । व रूवा सनीगु
इयरिंगं याना मेमे खुन्हु स्वया विशेष बांला ।
स्वे मखु धासां मज्यू मिखा वैथाय् हे जक
वनीगु । पाठ थ्वीका व्यूसां वैतहे स्वया ।

वैत जा गथे गथे व ख्वा हे कला यागु ख्वा
थें च्वां । तर अपायचो फिरि फिरि संका
च्वंगु गबलें मखनि, उकिं वं स्वैच्वन,
स्वैच्वन ।

व ख्वापा छें वोबले लोमने धुंकल ।
तर कलायागु न्हायपने इयरिंग मखं बले श्वो
न्हु मळिं दय् धुंका वैत छु थें छु थें च्वना
गबयत् वं व ख्वा स्वैच्वन । कलाह्मस्यां
बय् स्वया धाल—करपिनि मळाला पुसे च्वंका
वं न्हिले थें याना, घुकिं न्यंकेगु सलं
धाल—खः३, इयरिंग मदुगु ख्वा बांला धका
स्वैगु का ।

‘अं, बांला ।’

तर वैगु मने छु विचार वया वं उलि
धागु खः, वैत वहे गरखेसे च्वन । लय्
वोबले, मिस्त खः, गिजेयात ज्वी । छें हे
अथवा गनं व इयरिंगयात लक्ष्य याना सुनानं
छुं ख्या ठट्टा यात ला ? छह्येसिया कला ज्वी
वं तुं मेपिसं नं त्वी हे मज्यू, ख्या ठट्टा हे
याय् मज्यू धैगु ला मदु ।

तर सवाल श्व कि—इयरिंग लिसे हे
झोंक पिहाँ वेक, इयरिंग हे मय्क सुना छु
धाल ! वैगु ममें सुनां छु दिकल ! श्व
लर्तारोगु खँ मखु, पक्का खः । तःप्यंगु पतिचां
घ्यो त्वी मखु, श्व नं खः । मिजंत ल्वा वनी
हा वनी धका मिस्तेसं छुं खँ कनी मखु ।
न्हार्थिजागु असह्य खँ नं घुकों छुं, त्वना
छुं । थुजागु खँ वं आपा हे ज्वीके नंपि
मिस्तयगु ह्नुतुं न्यना तःगु नं दु ।

न्हागु हे जूसां वया नं ला वना ल्वा
वनेगु विचा मखु । अय् जूसां थः कलाया
विषये फुक्क खँ वया सीके मास्ति वः ।

गथे गथे वं धै हे बिल—मखु धया
छाय् छं, इयरिंग छाय् मतैगु ?

‘मय्ल, मतया !’

‘खः’_३—धयावन—जि स्यू ।’

कलाह्म झसंग वं थें च्वन । छ्यो
होना धाल—‘धै दिसँ सा, छु स्यू ।’

वं मधा । थुलि खँ नं स्वाकं धै थें
च्वन । कलाह्मस्यां कँ हे कंसां का, मने छह्य
शत्रु वढे याना तय्गु छाय् ! व जरुक्क दना
पिहाँ वने त्यन । कलाह्मस्यां मळो, लँ पंवल
हा ज्वन । वं धाल—अथें धैगु नं, जि छुं
मस्यू, सत्ते सत्ते ।

कलाह्मसिया मने नं मेगु हे खँ दु ला
छु थें । अथें गन माने जू धका । धाल—
मखु, सत्ते, धैदिसँ । सुनां छु धाल ?

वैत फसाद मजू आ ? मेपिं मखु,
कलायागु जिहि, व नं यःह्य कलायागु जिहि
वं धाल—ख्या ठट्टा नं याय् मजिल का,
त्वोति, लिवात ।

थौं तिनिख्यले लीग म्याय्च पाँज बजे
ज्वीगु । पाँच ला आ हे ज्वी धुंकल । व
हथाय् चाल ।

कलाह्मस्यां निपा हातीं निपा हा नं
ज्वना धाल—धै दिसँ सा ।

वं छु स्यू धका ? दिला भचा च्वना
अले धाल—आः, आ, खँ दय् का धाइन का ।

धात्थें वं धाल—ए, थौं स्कूले च्वांह्य
मचां इयरिंग तै वैगु खूब बांला । उकिं धैगु

कलाह्म गन माने जू धका । लिस्सें
वना ज्वना धाल—सत्ते धै दिसँ धयां, मन्योसे
जा तोते हे मखु ।

‘धाय् हे मखु ।’

‘तोते हे मखु ।’

‘जा नं ध्रुवने म्वाला ?

‘म्वासे ।’

अन तिनि ख्यले म्याय्च का । पाँच
बजे जुइ धुंकल । वं धाल—म्वालका, अय्
जूसा, खँ ताहाकःनि । आ लि नं वात ।
हनिचा बहनी धाय् । अले कलाहसिगु हा
फेनेगु स्वत । ख्वाले छु छु मयोगु तं प्याहाँ
वेकुगु थें भाव खन, मन तैवी माः धका
हाय्पने खँ कने थें यात । थःगु न्यताले गां
हु हूं वं धाल—जित उलि हे कना दी मज्यू
सा मा हे म्वालका । अले तोता बिल ।
जिमित धासा अथेका ।

तं हे म्वे कल का । मामूलि खँय नं
चित्त दुखे यात । वं धाल—छुं हे मदुगुली
छु धाय् ले जि ।

‘खः खः, छिकपि.....’

अय् जूसा छं छु शंका याना व हेका

गात ला ?’

‘म्वाल म्वाल धै दी म्वाल ’—झर्को
खाचां गा थ्यात ।

वं धाल—का, तम्वेके धुंकल का ।
.....का का, कने हे माल ला ?

कलाह स्यां स्वैत धा स्वैत धा थें
याना भुतु भुतुं धाल—छुले सा, जिमिथाय् यागु
खँ जुसा ख हे मखु । जिमि माइला दाइ नं
तिसा वसः खूगु ख हे मखु । खालि दोछि
साइ दां या नोटै नोट जक ज्वना मसें विस्युं
वंगु ला खः नि ।

वया हिले मोस्ति वःगु उलि थुलि हे
मदु । इयरिंग थन दु धका नं ला वं स्यू ।
माहिलाह ससः दाजुहस्यागु खँ जक वं मस्युगु
ला ? वं न्हिला न्हिला धाल—आ छु ले, वहे
ला खः नि, उलि हे खँ ला थहं जित मकं

अले सुरु सुरु पिहाँवल ।

ज्वलापासा

संसार दुःखया झ्ये खः

१०७०

— अश्वघोष भ्रामणेर, लंका

संसारे जन्म जुल धाय्वं नाना प्रकारया
दुःख ज्वीगु । न्हाथे हे धनपति जुया जन्म
जूसां, जुजु धाय्का च्वंसां, नाना प्रकारया दुःख
ज्वीगु सकमिन सिया च्वंगु दई हानं खनाच्वंगु
नं दई ।

संसारे जन्म जुल धाय्वं बुढा ज्वीगु,
रोगं थीगु, योपिं व योगु तोता सिना वने
मालिगु, सित धाय्वं थःथितिपित आपालं शोक-
सन्ताप ज्वीगु—दुःख खः । प्रिय मित्रपिं नाप
बाया च्वने मालिगु व मयोपिं नाप हना च्वने
मालिगु दुःख खः । इच्छा यानागु वस्तु प्राप्त

मज्वीगु गुगु खः, व नं दुःख खः । संक्षेपं
(पञ्चुपादानकखन्धा) पञ्चस्कन्ध हे दुःख खः ।
झी शास्तां आज्ञा जुया विज्यागु दु—
जाति पि दुक्खा, जरा पि दुक्खा, व्याधि पि
दुक्खो, मरणम्पि दुक्खं, अग्पियेहि सम्पयोगो
दुक्खो, पियेहि विप्पयोगौ दुक्खो, यम्पिच्छं
भति तंपि दुक्खं संखित्तेन पञ्चुपादानकखन्धा
दुक्खा * ।

थुगु प्रकारं सकल सत्त्वपित दुःख जुया

*स्वया दिसं भदन्त अनिरुद्ध भिन्नुं मूल पालि
सहित अनुवाद याना विज्यागु “धर्मचक्र सूत्र” ।

च्वंगु कारण जा सकसिगुं दृष्टिं खना च्वंगु दई ।
जन्म जुया बुढा जुल धाय्वं थःमह काय् म्हाय्-
पिनि नं स्वे मय्या वइगु, सुना नं बांलाक बिचा
मयाइगु । छुं छगू ज्या स्यन धाय्वं काय्,
म्हाय्, भमचातय्सं नं बोवीका च्वनेमालिगु ।
धाःधाःथें सहयाना च्वने मालिगु—गुलि जक
दुःख—थःह पालन-पोषण याना तयापिं काय
म्हाय्पिनिगु नाना प्रकारया तं स्वेमालिगु ।
उकिं बुढा ज्वोगु दुःख ।

सदा नं ल्याय्मह जुया च्वोंसा गुलित
सुख ज्वी खे । हानं रोगं कय्का च्वने मालिगु
रोग जुल धाय्वं थःगु चित्तयात शान्त मज्जीगु,
मेपिन्त नं कष्ट बी मालिगु, नाना प्रकारया
सन्तापं प्वीका च्वने मालिगु । उकिं रोग नं
दुःख खः ।

संसारे हानं जन्म जुया धका थःगु इच्छा-
नुसार म्वाय् मदुगु तचोगु दुःख खः । सकलें
सिना वने मानिगु । गुलिं मचाबले सीगु ।
गुलिं ल्याय्मह बले सीगु । गुलिं बुढा ज्वीका
सीगु । याकः काय् सित धाय्वं, थःत योमह
पासा सित धाय्वं वथें थःमह योमह मिसा सित
धाय्वं गपाय्च्वोगु दुःख ज्वोगु । नुगपा दाया
विलाप याना च्वनिगु । गुलिं गुलिं सीमह नाप
वने धका 'जितः जक छाय् तोता वनागु' धका
ख्वइगु । उकिं मरण नं दुःख खः ।

गुलिं गुलिसित न्हापायांगु पापकर्म थुगु
जन्मे, जन्म जूसें निसें दुःख जक ज्वीगु ।
वया मती थथे लुई—“थथे म्वाना च्वनेया सिनं
सिना वोंसा गुलित ज्यू खे” । मेपिनिगु दुःख
खनीगु बेखते खंमहसिया मने नं दुःखः व
संवेग ज्वीफु ।

संसारे गुलि प्राणोपिं जन्म जुया च्वंगु

दु, उली मध्ये मनुष्य जुया जन्म कायगु उत्तम ।
छाय् धाःसा—मनुष्य धयापिं विचारवानपिं खः,
हानं इपिं ज्ञानशक्ति बःलापिं नं खः ।

थुगु प्रकारं दुःख जुया च्वंगु संसार
सागरं तरे जुया वनेत मनुष्य जन्मं जक फु ।
तर खेद खः कि संसारे आपा मनूत मिथ्या
दृष्टी लाना च्वन । नाना अकुशल कर्म याना
झन् झन् दुःख ज्वीगु लें वना च्वन । थुजागु
दुःखरूपि संसारे चाचाहिला थौंतक नं दुःखं
छुटे जूगु मखु ।

आः हानं झीपिं मनुष्य चोलाय् जन्म
जूवय् धुन । गुकियात थाकुगु दुःख रूपि संसारं
तरे ज्वीगु दोंगा धाई । थुजागु दोंकाचा दय
धुंका नं तरे जुया मवंसे च्वनेगु बुद्धिमानि मखु ।
उकिं स्मृति (=होश) तया च्वने माल । मखुमा
हानं बिचे दुबे जुया नाश जुई ।

झी शास्ता भगवान् बुद्ध, थजागु दुःख
रूपि संसारं पार जुयेत व सकल सत्त्वप्राणीपित
दुःखं मुक्त याय्त थःगु चक्रवर्ती राज्य-सम्पत्ति
कला, काय्, माँ-बौपिं आदि त्याग याना
भिक्षु जुया बिज्यात । खुदें तक नाना प्रकारया
दुष्कर चर्या याना, माँ धाककोसित दशपारमिता
रूपि शस्त्रं नाश याना अत्यन्त उत्तमगु सर्वज्ञ
ज्ञान (बोधिज्ञान) अवबोध याना बिज्यात । सकल
सत्त्वपित नं दुःखसागरं मुक्त याय्या लागी
छगू जक मार्ग आज्ञा दय्का बिज्यात—आर्य
अष्टांगिक मार्ग । श्व हे मार्ग आपालं प्राणीपित
दुःखं मुक्त नं याना बिज्यात । झीपिं नं व
दुःखसागरं तरे ज्वीगु मार्गे वने माल । संसार
सर्वप्रकारं दुःखया छये खः । उके संसारं
पार ज्वीगु हे परम सुख खः । थुक्कियात हे निर्वाण
धाई । सकसिनं निर्वाण प्राप्त याय्गु प्रयत्न
याय् माल । सकल प्राणीया जय ।

नकतिनि ह्योगु स्वां

—श्री हृदय

लयल्यतातां व्वे धुन पासा !
 जिगु श्व नुगःया परिभाषा,
 कतिपुन्हीया तिमिला जुजु थें
 जिगि जिगि थी गुगु अभिलाषा ।
 निर्मल मनया किपालु जोगु
 जिगु ख्वाः सो छं चक्कंगु
 कोमल कोमल भाव पिजोगु
 नकतिनि मुखुलिं स्वां ह्योगु ।
 धाय् नं धुन जि “गय् च्वं पासा ?”
 मन अनुरूपगु रूप कथनाः
 खन्यवं गुलिखे आताहाँ च्वन
 “आहा !” धाधां पलख दनाः ।
 गुलि गुलि पक्षीं लिफः स्वस्वं वन,
 गुलि गुलि झंगः अथयं वन,

सकस्यां अभिरुचि उत्थें ज्वीला,
 विषकीटं विष नयां च्वन ।
 अथयनं लापां फरफर यानाः
 पंखां गांय्कः वैगु जितः
 भम्बःतय्सं न्यंकः वैगु
 भुनु भुनु जिगु गुणया गीत ।
 थुलि जक गन खः प्रकृति-नक्ति नं
 सगं बी धका धया च्वन,
 तिकितिकि नंका नसला बी थें
 शीत विन्दु वं ह्वलाः च्वन ।
 उदयाचलया कोषाध्यक्ष्यं
 पो छपो उलाः सो क्यंगु,
 जिगु अभिलाषायात मखाः वं
 समुचित सिरपाः बी त्यंगु !

पति-पत्नी

Dhamma.Digital

—श्री गोविन्दलाल

मनुष्य समाज-प्रिय जीव खः । समाज
 विना वं आनन्द पूर्वक काल हना च्वने फे
 मखु । आनन्द पूर्वक च्वनेगु ला छु खें, शायद
 व म्वाना जक हे च्वने फे मखु । समाजे हे
 व्वी, समाजे हे तद्विकः ज्वी, समाजे हे सी ।
 यूरोपपाखे आगु छपु बाखं दु । न्हापा न्हापा च्वं
 मनु सृष्टि यावले आदम धैह्य मिजं छह्य जक
 यात । स्वर्गया क्यवे तैतल । याकः चा जूगुलिं
 व स्वर्गे नं ह्याइपु ताल । श्व खें श्वं सिया
 ईव धैह्य मिसा उत्पत्ति याना बिल । अले निह्य
 ताकाल तकं सुख शान्ति च्वंच्वन । पति पत्नीया
 सृष्टि नं थर्न निसें हे जुल ज्वीमाः ।

संसाररूपी नाट्यशालाय् श्व पति पत्नी

निह्येसिनं अधिक महत्वपूर्ण भाग कया वल,
 कै नं च्वन, कै नं च्वंच्वनी । संसार सृष्टी
 गुलि पतिया लहा दु, उलि हे पत्नीया नं ।
 संसारया सुख शान्ति, देशया उत्तरोत्तर उन्नति,
 छें ग्वसा ग्वेगुली निह्येसियां उलि हे लहा दु ।
 संसारयात, देशयात, छेंयात स्वर्ग वा नरक
 याय्गु अमि हे लहाते । गनतक अमिसं थः
 थःगु उत्तरदायित्व वांलाक पालन याइ मखु,
 अनतक संसारे, देशे, छें शान्ति दय् थाकी छु,
 दे हे मखु ।

श्व खें स्मरणीय खः कि मिजं नं
 मिजंयागु, मिसां मिसायागु कर्तव्य पालन याना
 वं च्वन धासा इमिसं थःथःगु अधिकार सःनेम्बाक

हे इमि ल्यू ल्यू वै । उदाहरणार्थ मिजंया कर्तव्य खः उचित रुधं धन कमाय् याय्गु, मिसाया कर्तव्य खः उकीया सदुपयोग याय्गु; हानं मिजंया अधिकार खः मिसां व ध्यवायात मामागुली प्रयोग याकेगु, मिसाया अधिकार खः मिजं नं उचितरूपं ध्यवा कमाय् याकेगु । अर्थात् मिजंया कर्तव्य मिसाया अधिकार, मिसाया कर्तव्य मिजंया अधिकार । श्व हे कर्तव्याकर्तव्यया

मिसा छह दासीया सिवे नं ल्याखे मधं । दास गुगुं समये दासत्वं मुक्त जुया प्रसु नं ज्वी फु । तर मिसायात चिना तल विवाहया खिपतं प्यपुंक गुवले सने मजीक । व दंसां दासी, दंसा दासी-न्हयावले दासी.....दासी । मिजंया आगे मिसा ला छह कतांमरि का कतांमरि * ! गथे मस्तयसं कतांमरि यत्तले द्विती, मयल धाय् व जुक् वांछु । अथे हे थउं कन्हे पति पत्नीयात

विवेचना याकेगु शिक्षा या मूल मन्त्र खः । शिक्षा विना मिजं नं मिसायात, मिसां मिजंयात गुगुकथं व्यवहार याय्माः धैगु उचित उचित विचार याय्फै मखु । थुकीं सी दत कि शिक्षिन व शिक्षिता ज्वीगुली निहोसितं उलि हे हक विल धासा हे जक अमिसं थःथःगु कर्तव्य

पालन याय्फै अर्थात् उत्तरदायित्व बुझे याय्फै, नत्र थाकी ।

पति पत्नीयात छह अतिथि-स्त्री समान व्यवहार याय्माः । मिसां भातया छे पला तैबले व छह अनजान अतिथि हे नं खः । पत्नी पतियात थः सच्चा हितैषी थें खनेमाः । तर समाजे जुयाच्चन मेगु हे ताल । भातया न्हयोने

प्रश्न

मुखरित जिगु हद्-वीणा, छाय् थौं

—श्री रत्नध्वज जोशी

मौन-साधना याना ?

तार च्वोबुना ?—जुया परिश्रम ?—

बा नव-कोकिल-गाना ?

कया च्वना ला नव कोकिलया

नूतन-गाना लाना ?

स्तब्ध जुया ला बा नव छन्द व

भावं सहसा ग्याना ?

२००१ माघ

तयगु भूल मखु ला

छगू विलासया सामाग्री भापा यत्तले भोग यात, मयल धाय् व छगू कूँचाय् लिचिकल । गुह्य कि वैगु प्रत्येक अभिलाषा पूर्ति याय्त तत्पर जुयाच्चनी, वैगु कल्याणया लागी न्हा-गु याय्त नं सदां प्रस्तुत जुयाच्चनी, गुह्य कि वैगु सुखे सुखी दुःखे दुःखिनी जुया च्वनी । वैत हे पति अथे याय्गु छु मिजं-

* मानवतायागु विचार पति पत्निया अधिकार थःथःगु क्षेत्रे समान जुइ माः । तःह चीहंयागु खं हे मदु । तर जड प्रकृतिया नियम बःलात्या याय्गु खः । वर्तमान विषमताया कारण नं वर्तमे श्व हे खः । विवेकशील मानवया कर्तव्य खः—बःमलाहासिया उपरे सहानुभूति तय्गु, बःमलाहमं बःमलाहमसिया उपरे श्रद्धा तय्गु ।—सं०

भुवनेश्वरी

—श्री अशोकरत्न

पुलांगु वंगलः सिमाया कक्षा ज्वना,
भुनेश्वरी दनाच्चन । लुकविना वनाच्चोद्ध सूर्ययात
छको स्वत । सूर्ययागु ह्यासु ह्यासु नया ह्याउँसे
च्वंगु किरण वया ख्वाले लाना वया प्रकाशे
स्वस्थ व सुन्दर शरीर स्वर्ण थें जगमगे जुल ।
सन्ध्याया ख्वाउँसे च्वंगु फय्या छगु वेग वल ।
वंगलः सिमाया हःयात छ्याल व्याल याना वन ।
फसं वया ह्य फुकं थर थर खात, कय् कुन,
बय्सं फय् तुत ।

शून्य मनं—लक्ष्यहीन पहलं बय्सं च्वंगु
सुपः छपु कया अनसं गिजिमिजि धो साला
सना च्वन । छको नीलाकाशपाखे स्वत । वैगु
केलेहें च्वंगु मिखाय् गुगु पीडा गुगु विवशता
दु व लुकवो त्योह्य सूर्यया अन्तिम किरणं जक
हे सिल जुई । भुवनेश्वरी नीदं उप्पो मडुनि ।
थुगु उमेरे हे वैगु नुगले थुजागु नकसां घा जुइ
धुंकल कि हृदय धैगु हे तना वने धुंकल ।
आ व हृदयं न सरस कोमल भावयात हे व्यक्त
याय्फु, न कठोर भावयात । भुवनेश्वरीया विधि-
विधान हे थुजागु कि वैगु श्व नीदँयागु जीवन
संघर्षयात असफलाताय् इतिहास धासां ज्यू ।

छगु गांचाम् जन्म जुया स्वदँ दुबले निर्दय
कालं अबुह्ये सित सःता यंकल । विधवाह्य मानं
जिवं तिवं याना मचां तःधिकः यात । मचांनिसें
अबुया छ्यों न्ह्योह्य धका वैत कालिमाटी सुनानं
मका । मेथाय् गामे नैकापे बिया छुत । वासया
लागी छें छखा दुगु नं फुत । छें, भात, ह्यायाय्या
वियोगं माह्यं नं संसार तोतल ।

भुवनेश्वरी भातपिनि छें दच्छि ति छु
च्वन ज्वी, उथाय् लाक वहे गामे बर्वा ल्वेयागु

छगु तूफान वल, वया जीवन नौकायात फाता
पुइका थकल । थःछें जक मखु, भातपिनि छें
नं आ वया नां अभागिनी अलच्छिनी जुल ।
मिखापति मयासे सुथंनिसें ज्या यानां ह्यासु भचा
लंकुगु सुनानं खन कि 'अलसी मिसा' मधाइ
धैगु धन्दा हे मरु । थुगु प्रकारं भातया छें
हे बरखि च्वना भातया दकिला फुत ।

श्व बरखि दच्छिया वं छें जहाने केवल
छह्यसियागु व्यवहार भचा बांला खन । व खः
वया दाजुभवत चन्द्रमान । न्हूबले दाजुभवतनाप
नतुस्वुतु छुं मजू । भातसिना खुला फुसेनिसें
ज्वी गुबलें छुं ज्या ब्वेगु, गुबलें नय् धुं मधु
न्यनेगु याना हल ।

श्व हे १०६८ या बैशाख पुन्ही छन्हु
न्ह्यबः कन्हे खुनु वया पीभवतपि माचाछि सकलें
स्यंगुई (स्वयम्भू स्थाने) देके वनेगु खँ जुल ।
वैत वने ला धका सुनानं मन्यो, थःथह्यं वने
धाय् नं वं मछाल । बहनी दाजुभवतह्यं धाल—
'जि नं कन्हे दशे (यें) ज्या दु, छें सुं पिवा
मदय्क सकलें वने मते ।'

आखिरे भुवनेश्वरी छें पिवा च्वनेत ठिक
जुल । कन्हे खुनु सात बजे जूबले काय् निह्य
महाय् छम्ह ब्वना पीभवतह्य स्यंगु वन । नय्त
खाम्दानी जाय्क उगुं थुगुं ज्वरे याना बिया
छुत । चन्द्रमान नं 'का, वःसा जि १० बजे
ती थ्यंकः वे, मवःसा नया च्वँ' धया लिस्सें
पिहाँ वन ।

भुवनेश्वरीया थरँ बह्यं स्वतन्न सासः
ल्हाय् दत । छें छख्वां सुचुकल, मामागु वस्तु
मामो थाय् तल, भचा याउँक आराम काल ।

भवइसे च्वंगु सँ छकः छ्वनेगु लुमना वल । न्हायकं स्वया सँ छ्यना च्वच्चों नौ बजेयागु ई जुल । 'का थडँ कोछि न्यानागु सिक्ति हे वन' धाधां चन्द्रमान दुहाँ वल । भुवनेश्वरी काचा किचि सँ छ्यना भुतुली मि क्याकः वन ।

थुखे चन्द्रमानया मने धौबजि वालागु थें जुल । गुगु अवसर वं आतक माला च्वंगु खः व ला लुल, तर खँ गुकथं छीगु ? वं छुं निश्चय याय् मफत । अन्त्ये खालिगु चिलं ज्वना भुतुली वन । भुवनेश्वरीं चिलं खालिगु खन । चिलं ज्वना बझां नी का वल । बझां पाताय् पा चिना च्वच्चं चन्द्रमान नं लिस्सें वल, लासाय् गोतु वन । भुवनेश्वरीं चिलमे मि तथा, हुखाय् लःहिला, दरभ्वतयात बी यंकल । चन्द्रमानं गंभीर पहलं न्ह्यु ख्वा ज्याना न्यन— आम परसिया गुलि कागु, गन न्यानागु ?

सहसा अपत्याशित प्रश्न न्यना भुवनेश्वरीया ख्वा ह्याउँसे च्वन । 'जिं मस्यु' धया तुरन्त भुतुली वन । निखे निहसियां मने खँ छितल । भुवनेश्वरीया मन ग्याना वल, वं थःगु हे छें थःत अरक्षिता खन, थडँ थःगु रूप, यौवनयात हे वं विधाताया शाप थें खन । थुखे चन्द्रमानया मने कलाया भय लोक भय व पाप-बामनाया द्वन्द्व युद्ध जुल । क्षण क्षणे थडँयागु मौका हानं उजुं वै मखु धैगु विचारं पापवासनायात उत्तेजित यात । अथे थथे याना भुतू ज्या सिधल । ताक स्वया च्वोंह्य द्वाजुभवतं ठीक इले 'बझां छक्री त्वंकि' धाल । लःकावनेगु त्वह तथा पिने वने ल्योह्य भुवनेश्वरीया अथे याय् थथे याय् मन्त । आखिरे ज्वने धुंगु धंप दिका, मन थरथर खाका बझां थं वन । चन्द्रमानं पाँय् छुत—भुवनेश्वरी, थुगु जन्मे थथे याय् दःसा ज्यू धैगु छुं मने लुया मवो ला ?

भुवनेश्वरीं छु लिस्सः बी ! मने गथे वल च्वाक धाल—'छुं नं लुया मवो ।'

"गुबले मवै, थथे याय् दःसा ज्यू धैगु खँ मती मदुह्य सु दै !"

" "

नैक्याया हुखाय् चिलं कसे याना हुखा लः लहावन । फय्तुना च्वोंह्य चन्द्रमानं छपा लहातं हुख्खा ज्वन, 'अय् छु जूगु छुं' धाधां मेगु लहातं भुवनेश्वरीया लहा ज्वनेत स्वत । न्हापांनिसें सावधानह्य भुवनेश्वरीं मिच्यागु मिखां दाजुभवतया ख्वाले स्वया, स्वाराक लहा लिसाला कथां पिहाँ वल । धंप ज्वना लःका वन । बुंगाले धंप जायकेत गुबय्त विकेगु ! लहा सिल, तुति सिल पीभवतपिं लिहाँवल ला धैगु आशां हुंकन थ्यंक लँय् मिखा ब्वल । आखिरे दक साहस मुंका हानं छें दुहाँवन, धंप दिका खत नं पिहाँ वया लुखाया पिने च्वंगु फले लायातःगु मालाय् फय्तुना च्वों वल ।

३ बजे ती पीभवत थ्यन । उखुनु अथें वन । कन्हे कंस खुनुंनिसें दाजुभवतं नं बेको बेकोगु खँ लहाना हल । अथे थथे याना हानं नि ला स्वला ति हना च्वन । छन्हु सुंक पिहाँ वल । पी भवतह्य माचछि थःछें प्यन्हु न्यान्हु च्वों वों जो छिं दाजुभ्वर नाप छें याकःचा च्वनेगु वं भिं मखन । तप्यंक विदा काय् नं मछिन । म्हया म्हछिं पिहाँ वल ।

यद्यपि आ वया लागी पूर्व पश्चिम उत्तर दक्षिण प्यंगू दिशायां लँ उत्थें खः, तथापि जन्मभूमि व पासापिनिगु मोहं कालिमाटीपाखे हे वल । अथे हे सज्जनह्य ब्रह्म पसलें थःमचाया पासा खना छन्हु निन्हु बास बिल, नकल । तर थुकथं गोन्हु तरे याय्गु ! थःगु हे गामे स्वै-

थासं भ्वाति च्वना नय, वं फुगु मखु, मेथाय्
वने थःगु हे यौवन थःगु लागी विष थें जुया
च्वन । तथापि छन्हु अनं नं पिहाँ वल ।

अनं वया वहे वंगलः सिमाया के
च्वों वोगु खं च्वे हे वने धुंकल । अन च्वच्वों
छह फुगीं नकतिनि जूगु घोर वर्गां ह्छंहां
निथ्रु क जुइका वया न्होने वया ल्हा फल । करुण
स्वरं धाल—'हजूर, वसः फुक्क प्यात, मेगु भ्वाथःगु
जडावरी छता फूने ।'

भुवनेश्वरीं खन छन्हु छु जिगु नं श्व
हे गति मखा ! छुं नं लिसः मब्यूसं च्वन ।
भिखारिनी भचा च्वन, करुण मिखां स्वया लिहाँ
वन । भुवनेश्वरीया ह्नुतुं पिहाँ वल 'अय् !
फुगीं हानं लिहाँ वल । भुवनेश्वरी जय् वासा
वासा या थें याना छु विचायात मस्यु गात्वया
फुगींयात बिल । थह्वां परसि च्वतं न्यल ।
फुगीं आश्रय' चाल, व गा ज्वना वने मछाल ।

ज्वसापासा

शिवरात्री

१०७०

श्व वहे शिवरात्रि खः, वहे दिन खः—
वहे महत्वया दिन खः—वहे शीगु उत्सवयागु
दिन खः, छुं न्होने आविष्कार मखु । शीसं
मस्युगु लोमंगु दिन मखु, श्व दिन ह्मस्युह्म
मनू-नेपाली मनू सुंदैमखु । श्व दिन ह्मसीकेत
छुं थाकुगु नं मखु । मेमेगु उत्सवया दिन स्वया
श्व दिन भचा आपा हे फरक । कारण—न्हयागु
लँय स्वोसां विदेशी दाजु किजा. तता केहेंपिं
छथने कु दिका, ल्हातं तुतां ज्वना, हानं बंगालीत
ल्हाते सुटकेस ज्वना, प्रताधारी बाबाजी—चिंटा
न्याय् का जुइपिं जोपी, ह्मानी गुणी, विचारवान्

भुवनेश्वरीं दृढ स्वरं धाल—'हुं'

+ + + +

बहनीसिया ६ वजे जुल ज्वी, वा वया
नकतिनि दित । आकाशे नौ छगः निगः खने
दत, छकूचा खलुं तिनिह्म चन्द्रमा थिना च्वन ।
भुवनेश्वरीया न्होने टेकु दोभाने बागमती व
विष्णुमती निह्म ततां केहें नापलाना हर्षध्वनि
याना च्वन । लः घरी घरी च्वेच्वे थ्यं क किसि
दुम्मो काइ, घरी सम्म जू थें जुइ । भुवनेश्वरी
छगः भकारी (तुंगले) च्वना जीवन मरणया फैसला
याना च्वन । तुंगःया सिथे च्वना छको च्वे
स्वत । चन्द्रमा लुकुबित, खिउंसे च्वन । आकाश
हानं सुपाचं टम्म जुल, नौ छगः हे खने मन्त ।
छको विजुली चम्के जुल, न न्यात । थुवले हे
इवाम्म छको सः वल । वागमती विष्णुमती थःगु
हे सुरे न्ह्याना च्वन । चन्द्रमा छको हानं पिहाँ
वल, तुंगले च्वोंह्म मनू छह मरु. हानं लुकु
बित । भचा उखे स्वैगु विरहं जुइ मस्यु. ध्वां
छवथां ख्वया हल ।

—श्री परमानन्द बज्राचार्य

शान्तमूर्तिपिं महात्मा इत्यादि फुकं श्व हे उत्सवया
विचित्रता खः । हानं प्रकृतिया उपासकपिं,
पुजारी प्रेमीपिं मन मद्यक मद्यक चन्द्रागिरि पर्वतं
थहाँ वइगु, बल्ल बल्ल भंज्याड थ्यनी । अले तिनि
नेपाल देशयागु कुं छकूचा खनी । अले
श्री पशुपतिनाथयागु जय जयकार माने यायां
पाखां कहाँ वई । अज्यागु दुःख सिया
वोपिं व दर्शनाभिलाषीतयत्त गुज्यागु कष्ट जुइगु
गुह्मसितं लुकिं हाइगु. गुह्मसियां तुति तज्याइगु,
गुह्मसितं ज्वर वइगु गुह्मसित चिकुज्वर वइगु,
गुह्मसितं कथं कइगु, गुह्मसितं निमोनिया आदि

कठिन रोगं कङ्गु, थज्यागु अवस्थाय् नं इमित
न गति लागु वास दइ, न नसा हे बांलागु
चूलाइ । थुज्यागु तद्धंगु कष्ट नया विदेशी दाजु
किजा तता केहेपिं झीगु देशे वया पशुपति नाथ
आदि मन्दिर दर्शन या वइ । वास्तवे थुपिं फुक्क
झीसं आदर सत्कार याय् बहपिं अतिथि (पाहाँ)
खः । इमित सुख सुविस्ता बीगु झीगु परम
कर्तव्य खः ।

ध्व छगू हर्षयागु खँ खः कि झीथाय्
'परोपकार औषधालय'खुले जुया च्वंगु दु ।
यात्रीतयत् छुं मजुइमा धका ध्व संस्थां रोग, घा
आदि जूपिं यात्रीतयगु लागी 'यात्री चिकित्सा'
धका धान्कोट, टुडिखेल, पशुपति (ग्वल) मुख्य
मुख्य थासे विना ध्यवां वासः बीगु वासःयायगु
प्रबन्ध ठीक याना तःगु दु । हानं न्हुन्हूगु लुफि
हाना जूगु इत्यादि चिची धंगु घायात मामागुं
वासः ज्वना 'परोपकार' या मनूत थाय् थासे
छवें थुवें चाचाहिला च्वंगु दु । रोगी खंसा
स्टेचर द्वारा औषधालये यंकाच्वन । 'परोपकार'
या स्वयंसेवक जनं नं खूब नम्र भाव तथा
यात्री दाजुकिजा तता केहेपिनिगु सेवा याना
च्वन । थुजागु सेवा खनां अनेक यात्रीतयसं
खुशी जुया बारंबार धन्यवाद नं बिया वना-
च्वन । ध्व धन्यवाद वस्तुतः सम्पूर्ण नेपाल
यागु नेपाली जनतायागु इज्जत खः ।

परोपकारया कन्तुर कया तैदीपिं चन्दा-
दाता महानुभाव पिनिं नं थःगु दान भिंगु ज्याय्
लागु खना खूब मजां परोपकार जुयाच्वन धका
बडो हर्ष जुयाच्वन ।

धन्य 'परोपकार', छ घना च्वंगु सलं
सः दँ दय्धुंल, थौं छं न्हयलं चाय्कल, विदेशी
बन्धुपिनिगु नं सेवायात । थथे हे छं न्हयावलं
न्हयलं चाय्कल धासा गुलि दुःखी असहाय
रोगीपिनिगु उपकार जुयावनी । जिगु प्रार्थना
थुलि हे कि छं गुगुं अवस्थाय् नं न्हयो वेके
म्वालेमा ।+

+ लेखक महोदययागु ध्व रचना सन् ४८ यागु
शिवरात्रिवलेसियागु खँयात कया तयार जूगु जुइ माः ।
आशा दु, आगामी शिवरात्री नं थथे हे सेवा 'परोपकार'
संस्थाद्वारा अज बांलाक जुई । मानव समाज समुचित
अन्योन्याश्रयं हे संसारे सुखी जुइ फे । थः ज्याझिना
च्वौपिं छगू वगं थः कतिला जक स्वल कि हे संसारे
हाहाकार पिहांवई । परोपकार संस्थाय् मेमेगु भाव
तया दुहाँवनेगुया ला खँ हे मदु, नां कमाय् याय्गु
भाव तक हे नं उस्त भिं मजू । सेवा सेवाया लागी
जुइ माः । परस्परें शुद्ध सेवा याय्गु पवित्र भावयागु
गर्भं हे शान्तियागु जन्म जुइ । यँ, यल, ह्वपयागु
'परोपकार' या थुकू व कन्द्र छगू हे जुइगु भिं, तर
अथे मजू धागु न्यने दु । परस्परें सदभाव नं दय् माः
छगू थरी जक अप्पो मद्याइवथं ज्या याय् नं सय् के
माः ।—सं०

★ महासत्व ★

—श्री पूर्णबहादुर नेवा

[श्व बाखं लेखकया छगू पुलांगु लेख खः । थुकी पुलांगु भाषाया नायूगु रूप-रेखा खने दु । भाषाया बारे अन्वेषण याइपिन्त उपयोगी जुयफु ।—सं० ।

श्व बाखंया स्मृति चैत्य नम्रा देगः

न्हा पा न्हापा पूर्व दिशास गंधवतीपूर नाम नगर छगू दु । श्व नगर या जुजुया नां महारथ खः । श्व जुजु अति धर्मात्मा जुया चोन । श्व जुजु सकल लोकयात करुणा तथा सकल प्रजा-वर्गपित थव मचा खाचा थें हे मति भाःपींगु । श्व जुजु नीति ज्ञान धनुक विद्या आदि समस्त शास्त्रं पारंगजुया चोन । श्वया पुत्रपिं स्वह्न दु । अपिं स्वह्नसिया छुछु नां धासा-महादेव, महाप्रसाद व महासत्व खः । महारथ जुजु गुलि भिं उलि हे तःधं, गुलितःधं उलिहे

तःमिं उलिहे सुखी । छनुयादिने श्वहे महारथ जुजुं गंधमाल पर्वतस सिकार हितः वनेगु मती तल । थःगु मती लूगु विचार थें ज्या यायेत व जुजुं मत्री प्रजागणपिं मुंकल । असंख्य सैन्य ज्ञोनाव थः पुत्रपित नं सल किसी गयकाव महारथ राजा सिकार हितेयात बिज्यात । थनंलि महाराज दूर बनान्तरस थेन । अले व स्वह्नं राजकुमारत स्वानया लोभं बनस दुहा वन । अन अपिं स्वान श्वयाव उखे थुखे मरेक हितल । अपीं स्वह्नं अन बनयागु शोभा सोया आनंदित जुल । अपीं नाना प्रकारं पुष्प क्रीडायाना बनान्तरे हित्तु हिला जुल । हानं अपिं मेहाला व महारसनं हितु हितुं बने झंझं दुहाँवन ।

ववं ववं दूर बनान्तर थेन । नाप वंपि प्रजा-
गणत फुक्क छखे छखे लात । व महाराजं थव
पुत्रपि मखना अति व्याकुल जुया बने उखे थुखे
मदेक हित्तुहिला जुल । अले व महारथ राजां
हाहाकार याना सिपाहीपित आजादयेका बिज्यात-
“भो सिपाही गण गन्धमाल पर्वतया दिशार्ति
वना राजकुमारपिन्त मालाहति” । महाराजया
आजा नेनाव सिपार्हिपि तत्कालेहे उखे थुके मदेक
फैले जुयावन । अन्ते सिपाहीतसें लुइके मफया
महाराज याथाय् वना विन्ति यात—“भो महा-
राजा छःपिनिगु आजाथें राजकुमारपित प्यंगु
दिशासं माले धुन । परन्तु जिमिसं गनं हे ल्वीके
मफु । राजकुमारपिं झी देशे हे लहाहाँ बिज्यात
ला मस्यू” ।

अले मंत्रिनं विनति यात ।—भो महाराज
आव झी थन बनान्तरे जक्क चोना लुयाये ।
झीदेशे लिहाँ वने माल । बरू झी देशे थेनेव
समाचार छोया हये । मन्त्रीयागु खँ नेनाव राजां
थःगु मती खः भालपा थःगु लाय्कू पाखे सोया
बिज्यात । थवले नं व राजां सिपाहीपित राज-
कुमारपित बनान्तरे माहुँ धका आजा देका
बिज्यात । व राजां थगु देशे दुने थ्यंका सोबले
राजकुमारपित मखना अति व्याकुल जुया चोन ।

थुखे बनान्तरे धासा राजकुमारपिं मने
वःवःथे हित्तुं हित्तुं वने भ्रमन यानां चोन ।
थ्व स्वह्न दाजु किजापिनि थिथि ख्याल याना
सिसाफल खाना नइगु, बनया शोभा स्वया मालिनी
मांहार आदि ख्वान थ्वया स्वान मालं कोखाया
चोनीगु हानं थिथि स्वाननं कयेका कयेका
हित्तुंगु, थिथि हित्ताव थ्व बनया अनेने पिं झंगः
शुक आलि कोकिल मयुर चखेवापिनिगु मधुर
मादक में नेना चोनीगु, हानं अन बन विच

दुगु मनोहरगु पुखुली हित्ताव उकी होयाचोंगु
पलेस्वान, धवस्वान उफोस्वान इत्यादि थोया
छुईगु, हानं त्यानुल धायेव भचा फस वगु थास
चोना अन स्वानस चोंपी भ्रमरं हागु गीत
नेनीगु । थुगुहे माथं हित्तुं हित्तुं व स्वह्न दाजु
किजापिं थःत थमनं हे लोमंका, बन क्रिडास
व्याप्त जुया झंझं दूर दूर बने द्वाहाँवन । थुगु
बेलस व राजकुमारपिस महारथ राजा आदि
सकल लोकजनपिं छखे लावंगुलिं थःपिनि न्ह्योने
सुं मखना मती त्राश चाल । अले व दाजु महा-
देवं किजा महाप्रसाद, व महासत्व निह्मस्यां थिथि
ख्वाल सोया धाल—“भो किजापिं आवजा थ्व
बनस दुहाँ वने मयेल । थपाँय्चो दूर बने द्वाहाँ
छु याय्त वने । व्याघ्र आदि अनेक जन्तु चोन
थास थेन । जि मनसजा ग्यानापुसे वल । झीपिं
निस्कारणस फुयेमालि । लिहाँ वनेनु ।”

अले किजा माहाप्रसादं धाल—“भोदाजु
महादेव ! जिगु मनेनं ग्याना पुसेहे चोना चोन ।
धाये जक्क मछाला चोना । हानं झीतजा थनं
छुं जुगु मखु । परन्तु झीत मखनाव झी बुवा
माहारथ आदि सकल जनपिनि मने त्राशजुया
चोन ज्वी । आव झी याकन लिहा मवने
मजिल ।”

अले हानं व दाजु महादेव व महाप्रसाद
पिनिगु भाषा नेनाव किजा महासत्वं धाल—
“भो दाजु महाप्रसाद, महादेव जिगु मनस जा
थ्व बनांतरस लुयां भय मखना । माम बुवा
आदि नं इष्ट मित्र थव थिति पासापिं सकल
नाप बियोग जुयु धका मनस संदेह मकया ।
थ्व थासनं पवित्र हे धायेमाः । थन मुनीश्वरपिं
वया तपस्या याइगु खः । थुगु पवित्र भूमिस
नाना प्रकारया बन जन्तुपिं आनन्द पूर्वक बास
याना चोंगु दु । हानं थन जात जात यागु

वासलं नं पूर्णं जुया चोंगु दु । थन नाना प्रकारया स्वान होया चोंगु नं दु । हानं शुक शारिका कोकिल मयूर चकवाक आदि झंगल पक्षि दयाव चोन थथि न्यागु मनोहरगु थास चोना छाय् ग्याय् माल ? जिमनस ज्ञा भय धयागु लुं मखना ।”

थुगु हे तालं सोह्वं फुकी थिथि ख्वाल सोया झंझं बने दुने दुने थेंक द्वाहाँ वन । थबले लाक अन बनयागु मूल जोलस थेन । आ अपि जवं खवं गुखीयागु झाल दु थास थेंन । थव बेलस राजकुमारपि स्वह्वं उखे थुखे झाल खिना जुल । थुगु बेलस वतःज्जागु बनया जोलस व्याघ्री छहसिया मचा व्वीका चोंगु व महादेव राजकुमारं खन । अले वं किजार्पित हतासं सःताव धाल—“भो किजार्पि हुंकन ज्वलस व्याघ्री. छह सिया मचा व्वीका चोन ।”

अले अपि सोह्वं अन ज्वोलस वना सोत । व गजोह्व व्याघ्री धालसा मचा बूगु गुन्हु तिनि दुह्व जुया चोन । नयगु बस्तु लुं मदया चोन । अति परिश्रम जुयाव धेक धेक चुला चोन । पित्यागु व प्यासं याना दने नापं मफया चोन । वाकः जक तया मचातेत दुरु तोंके मफया चोन गबले थस्वया गबले को सोया अति कष्ट जुगुलि वारं वारं हाला झसुका तया चोन । सापहे पित्यागुलिं थव मचात थमहें नये थें सना हानं माया नं मचात गथे नये धका फेतु फेया पितु पिया चोन । चाकः हुला उसि धाया थव मचात जुसा नये थें नयेथें सना तीजक त्वाथं न्याना हानं मायां तीजक तोलताव पित्यागु सहयाय् मफया हालाव चोन । हानं मचातस्येनं मामया दुरु नाल चुचु प्याना मामया ख्वाल सोया—चाकः चाकः हुला हानं दुरु नाल सात्तु साला टिं टिं न्हुया माम या

ख्वाल तुं सोया भूमिस ग्वल ग्वल तुला चोन । हानं पित्यागु पिडां याना वाँवाँ खाया व धुंचात न्याह्वं प्राण त्याग याइ थें चोंचन । हानं व माह्व धुंनं पित्यागुलिं सीथे सीथे चुंचोन । अले व महादेव धयाह्व राजकुमारं किजार्पित आज्ञा दयेकल—“भो किजार्पि थो व्याघ्रीया मचा बुगु न्हेन्हु ति जक दत ज्वी । नसाःमाः वने मफया प्राण वनी थें जुया चोन । मामया प्राण वन धाये व मचात गनं म्वाई ।”

दाजुया थुगु वचन नेना किजा महासत्वं धाल—“भो दाजु, थो व्याघ्रिया आहार छु ?”

अले व महादेवं धाल—“भो किजा, सिंह व्याघ्र आदि वन जन्तुया वनस छेस सदा मांस आहार जुल मेता अन्नादि पदार्थ मज्यू । न्हुगु लाव न्हुगु हिहे थवया आहार खः । आ थोयात गुह्वसिनं आत्मा याना आहार विइ वयात महा पुण्य लाई । सुयां आत्मा त्याग मयासे थवया रक्षा मजुल । थव संसारस थव प्राण त्याग यानाव थव व्याघ्रियात रक्षा याये फुपीं सुदइ ? थव माम छहसिया कालस मचात न्याह्व सियां काल वल ।”

थव खँ नेना व महासत्व राजकुमार आज्ञा दयेकल—“मेपिनि प्राण रक्षा याये कारणं थव ज्यू त्याग याये थाकु मजू । झीपिं अज्ञानी मूर्ख जूगुलिं जक महाकष्ट चाया चोंगु खः । थःगु प्राण बिया पर उपकार याये फसा थवया पुण्यं अवश्य मोक्षे गति लाये फे । आव झी झीपिले छह्व सेनं प्राण तोतल सा हुं व्याघ्र पनि खुह्व म्वाईगु जुल ।”

आब थव महासत्वया खँ नेना व अपि सोह्व फुकिया थुगु खँःस परस्पर सलहा याना व आव थन चोने मजिल धका ल्याहानि वल ।

अले व महासत्व राजां मनस थुलि भापा चोन
 "भाव थो ब्याघ्रि उद्धार यायेया कारणस जि
 थो प्राण त्याग याये धुन । थो नरदेह शरीर
 ता कालत जक्क म्बानाव चोनां छु प्रयोजन ?
 थ्व शरीर चानं न्हिनं नय तिय देने आनन्द
 नं चोनानं छन्हु अवश्य मृत्यु जुये मानि । केवल
 दान याये मफुतसा जमया पासं चिना नरकस
 कुतिकी । केवल जन्म जुया पशुं नथें नजक
 नया दुःख सिया व चोने मेल । थ्व पाप
 तोपुया चोंगु शरीरयात ननानं तोलते माल ।
 छाये धासा आवतले जिनं पाप छुं मयाना
 नि । हानं म्बाना चोन धालसा अनेनेगु पाप
 याये माली तिनि । थथे या कारण थो प्राण त्याग
 यानाव थोया प्राण रक्षा याये जुलं" धका मत्ती
 पक्का याना चोन ।

अले व महासत्व छगू खँ या तोह तया
 दाजुपित अन बनस भचा पियाचों धका थव
 अन ब्याघ्रि कष्ट सिया चोंगु जोलस वन । थो
 महासत्व ओंगु वेलस व ब्याघ्रि आपाहे सने
 मफ़या चोन । महासत्व वना व ब्याघ्रिया ह्योने
 चतवाना बिल । व ब्याघ्रियाके धालसा व
 महासत्वयात नयेगु हे बल मन्त । अले व
 महासत्वं थःगु तर्वार लिक्कया थःगु शरीरस प्रहार
 याये तेन । थुगु समय स्वर्ग देवता वया तर्वार
 लाका येन । अले व महासत्वं थगुलाः धेनेगु
 ज्यावः मखन । अले व ब्याकुल जुया थःगु
 चाकः भिनं सोगु वेलस छगू बपि बाला खन ।
 अले उकिं हे थः शरीरया ला धेना व ब्याघ्रिया
 ह्युती तयाबिल । हानं थःगु शरीरया

हि पिकया व मचा तेतनं तोंकल । थुगुहे
 माथनं व राजकुमारं थःगु तु शरीर छगूया
 बलिदान याना नये मखना सी त्योपि खुब
 प्राणी पिनिगु रक्षा याना थःव न्होने चोगु
 समयेनं धागु कर्तव्य पालन याना त्यागया महा
 परस्थिति लोगु आदर्श केना अनुत्तर पद लात ।

थुलि जुयवं अन बनदेवि वना धन्य धन्य
 धका आज्ञा दयेकल । उखे बनस महासत्वया
 दाजुपीं किजा वैतिनि धका पियाहे चोन तिनि ।
 थुगु वेलस तः चोतं पृथ्वी कंप जुया बल ।
 सप्त सागरया लख थपु कोपु जुल । हानं दश
 दिगसं सूर्यया किरण मदया वन । अथेनं
 आकाशे धालसा नाना बाद्यया शब्द दया बल ।
 महासत्वं प्राण त्याग यागु थासे धासा खानवा
 गाया चोन । थुखे व महासत्व राजकुमारया
 माम बुवां लिपा थोखेंसिया अति अपसोस याना
 भूमिस भोक भोक पुया खोल । मुछ्यांनं जुल ।
 हानं मंत्री प्रभृति सकसिनं हेकाव व महासत्व
 राजा कुमारं अनुत्तर पद लागु खँ नेनाव धैर्य
 याये धुसेलि व महासत्व राजकुमारया अस्थि
 लुंयागु सिवालयेया दुगे तया बिल । थ्व महा-
 सत्व राजकुमार भावान बुद्धया न्हापा यागु
 छगू जन्म हे खः ।

संसारे भयया लेंये मेगु मदु छुं माया
 छता हे सखे ! मायां नं गन थीफु बीर मनसं
 छोसा दयाया मि हे तोताहे थन भिव प्राण सहजं
 कर्क्यागु निति फुसा । सःधां म्वाइगु जा खहे
 मखु सखे ! झी झी देहःया भिगु ज्या ।

+ + + +

छाय् लीपा

—श्री पूर्णप्रसाद बी० ए०

पासा, झी जक थश्य छाय् लीपा ?

झी जोपि गुलि के च्वोंपि नं
लेखक कवि वा ग्रन्थकार नं
सेवक थउं जुल 'धर्मोदय'या
श्याकल झोले साहित्यिकया ।

पासा, थश्य छाय् झी जक लीपा ?

सीका इमिसं ईया मर्म
लक्ष्य धका जीवनया कर्म
इमिसं 'छिमि चा जिमिगु न्हि' याना
वन न्हो वोपि झीतः लिफिना ।

पासा, झी जक थश्य छाय् लीपा ?

छाय्, दूत व उद्योगी जगया
ग्वंगः झी थाय् इले महाला ?
अथवा ज्वज्वं प्रकृति असुरया
हासां झीपिं अलसि जुया ला ?

पासा, थश्य छाय् झी जक लीपा ?

लेखनीयात वी मफु झीसं
घौ छी जक नं खुइगू घडिसं ?
यद्वा नीरस मस्तक झीगु ?
मन हे मदु वा न्ह्याहाँ वनेगु ?
पासा, झी जक थश्य छाय् लीपा ?

ज्वलापासा

दुःखया हेतु

प्रिय केहें मय्जु.

छिगु पौ प्राप्त जुल । स्वया खँ ब्याकं
थुल । संसारे जन्म जुया चक्कोसित दुःख
जुया हे च्वनी । दुःखं अलग्ग जुया च्वंपि
प्राणीपिं लोके दुर्लभ हे ज्वी । दुःखया माने
छगू रोग नं खः । नाना प्रकारं रोग ज्वीफु ।
गुलिसित आहारया हेतुं रोग जुया च्वन, गुलि
सित ऋतुया हेतुं रोग जुया च्वन, गुलिसित
चित्तया हेतुं रोग जुया च्वन हानं गुलिसित
कर्मया हेतुं रोग जुया च्वन :

थुकी मध्ये आहारया हेतुं व ऋतुया हेतुं
जुया च्वंगु रोगयात वास द्वारा अथवा छुं मेगु
उपाय द्वारा रोग शान्त जुई । चित्तया हेतुं
जुया च्वंगु रोगयात नं भति बिलम्ब जूसां उपदेश
द्वारा शान्त यायफु । तर गुगु कर्मया हेतुं
रोग जुया च्वंगु खः उकियात सम्पूर्ण चिकित्सा

—अनागारिका खेमाचारी

याना लाय्के अप्पी मखु ।

अकिं झी सकलसिनं कर्म-फलया खँ न्होने
तया थुगु जन्मे व मेगु जन्मे निरोगी ज्वीया
निर्निं प्राणीया उपरे दया तथा सेवा याय् माल ।
दान बीगु, शील पालन याय्गु, भावना याय्गु,
रोगीपिनि सेवा याय्गु ब्याक जीवनयात सुख
ज्वीगु ज्या खः ।

गुलिं झी तता क्यहेँपिसं धाय् कि त्यागी
जुया साधु साधुनी जूपित नं रोग ज्वी ला ?
श्व जा सकसितं हे जुई । त्यागी ज्वीवं तुं
पञ्चस्कन्ध निरोध ज्वीगु मखु । पञ्चस्कन्ध
दया च्वंतले, न्ह्याम्हसित नं न्ह्याथाय् वंसां रोग
ज्वीगु सम्भव दु । थुगु विषये झीसं भगवान्या
जीवन छको लुमंका स्वतसा वसपोलयात नं रोग
जूगु खँ लुमंका ह्ये फई । अतएव साधु साधुनी
ज्वी वं तुं रोग मज्वीगु मखु, प्राणीपिं सकलें

हे रोग्या गोचर खः । अकिं यदि छिगु विचारे
थुजागु भ्रम जनक विश्वास दुसा श्व भूल धका
सीका दिसँ । यदि छेँ त्याग याय्वं तुं रोग
मज्जीगु जूसा हानं संसारे गृहस्थी धयापिं ल्यनी
हे मखु ।

संसारे जन्म जुसेंली बुढा बुढी नं ज्वी
माली, सिना नं वने माली, योपिं लिसें बाया
नं चवनेमालि, मयोपिं लिसे हना नं चवने मालि,
गुवलें हे मनं तुना थें पूर्ण मज्जीफु । थथे ज्वीगु

आश्चर्य मखु । श्व हे स्वभाव धर्म खः । अकिं
शान्तिनायक तथागतं झीत याकनं शीलवान् जु,
ध्यानवान् जु, प्रज्ञावान् जु धका आज्ञा दयका
विज्यात । थथे ज्वी मफुतले उपर्युक्त दुःख मदुगु
निर्वाण खंके फे मखु । अतएव झीसं न्हागु
याना नं झीके च्वंगु राग, द्वेष मोहयात कम
यायगु यन्न याय् माल । थौं यात थुलि ।

छम्हः—गुणवती

+ + + +

सौन्दर्यया विषये प्रश्नोत्तर

—श्री हर्षरत्न शाक्य

प्रश्न—मेपिं स्वेबले वसपोल उपासिका छह बांमला
थें च्वों ।

उत्तर—छाय् ! छुया बांमला साधारण गृहस्थि-
नीपिं स्वया छु जुल ?

प्र०—वका स्वयादिसँ रे तिसा छता दुगु मखु,
वसःया फेसन नं आपाय् सकं बांलागु मखु ।

उ०—मेपिनि जक छु बांलागु तिसा वसः दु ?

प्र०—वका स्वयादिसँ रे छ्यने लुँया स्वां, लहाती
चुरि, तुती कलि, ह्ये रंगि चंगि लं, गा
पसिं मदुला ?

उ०—इमि आम तिसा वसः दु सा वसपोल
उपासिकाया आम ज्यागु फुक्क यात बुकीगु
तिसा वसतं तिया तःगु बुद्ध बचन रूपी
स्वां बांमला ला ? अहिंसा व दिन्नादान
(बीका कायगु) रूपी लुँचुरिं न्हाणा, अव्य-

भिचार (पर पुरुष भजे मयायगु) रूपी
रेशमो सारीं सिना, सत्य वचनयागु चन्द्र-
होर कखाया, सुरा आदि तोतेगु रूपी
सकलि ढाकाया गां न्यया गुलि बांलाक
फेसन याना विज्यागु ।

प्र०—आमज्यागु तिसा वसः जा जिं मखना बा !

उ०—थुपिं तिसा वसः खंकेत छंके विचार मिखा
अर्थात् दिव्य विष्णु दयके मानि । आम
लायागु मिखां खंके फइ मखु । आम
लायागु मिखा नं नकलिगु, आमके खना
च्वंगु व्याक वस्तु नं नकलिगु हे खः ।
जिमिसं जा वसपोल उपासिकापिके हे जक
दिव्य सौन्दर्य खना चवना, आम शील
स्वभाव मदुपिं, योयो थे सना ज्वीपिं
मिस्तयके मखना ।

श्व छु !!

गन जुल विजय रात्रिया हे,
जुया ल्वापु दिवस—रात्रि बीचे;
अन दिवस सलजित जुया,
वन बिस्युं व जा ख्वा: त्वपुया ।

श्व ईले च्वना याकःचा
जि भूत—जीवनया ख्वा: स्वया—
आनन्दया छगु रूप खना,
अन हे एकान्तता नं खना ।

—श्री भाइचन्द प्रधान विशारद,

श्व एकान्तता नापं दे
जूया बल निराश पासा हे,
फक्को वय्त त्वतेत सना,
मफु जिं जा बल मा: थ्यें हना ।

व निराशताया नापं,
छगु क्षीणगु जुसां आशा खना;
उकिया हे कायात ज्वना,
जीवन—यात्रो जुया च्वना ।

थुगुसीया चन्द्रागिरि पाः

—श्री नवीन कुमार

सुथसिया १० बजे इले राम व श्याम खं
ल्हाल्हाँ वै च्वन । जि धया—पासापिं, गन
वने त्यना ?

राम—गनं वने त्यनागु मखु ।

जि—गव, थुगुसी कलकत्ता वने धैगु थडं
कहे धाधां वने मफुनि ।

श्याम—सुनां वने मते धांगु दु नु रे,
थौं हे वने, छें उखुनु हे न्यना तय धुन ।

जि—गाम, छु विचार ?

राम—राह दानी गुबले याय्गु, वने जक
धयां जुइला ?

श्याम—राहदानी थौं हे याय्का छु, लासा
फांगा छुं ज्वनेगु मखु, जिमि कका अड्डा मवोनि
याकनं छाप तयका ह्य ।

जि—का हुँ सा ।

राहदानीया अलमल व छेंया अलमल
याना जिपिं पिहाँ वया बले न्हिनेसिया ४।४।
बजे जुल ज्वी । श्याम १६दँ, राम २८दँ, जि

१६दँ दुपिं फगत खल्ल युवक । लासा फांगा
छुं दुगु मखु, न्हागु धासां छपु छपु गा ।
अन्दाजि ५।५। बजे मोटर थान कोट थ्यन ।
मोटरं कहाँ वया विचा याना—निभा दनि नु
चिलं थ्यंकः वने लानि । ज्यू धका सरासर
वना । वाडँसे च्वंगु सिमा हः, हावाया मधुर
तरङ्ग फिरि फिरि प्याखं हुला च्वंगु । मगन मस्ताना
जिपिं भाजुपिं मफु मफु पाहाडया लं वना च्वना,
तर हृदये कलकत्ता वाहेक मेगु छुं दुगु मखु ।
स्वां स्वां वोगु सासले मफु मफु में होला, गबलें
ख्या ल्या ल्यां, गबलें बाखं कना वै च्वना
अहा ! गुलि आनन्द । सन्ध्याकाया मधुर हावा
न निभा, न अप्पो फय् कलकत्ताया लहर मने
तया पाःगयागु । उलि पाः गया बले जिमिसं
कलकत्ताया नां कमसे कम सच्छिकः कयां याइ
मखु । अन्दाजि ६। बजे जूबले भांज्याक थ्यन ।
साथ साथ जिमि साप हे नय् पित्याना
वल । लःया प्यास नं उतिकं, थय्क स्वया लः

गनं दैला धका । न्होनेसं हिति निधाः खना ।
 हितिया थुखे पत्ती च्यापसः छगू नं खना । व
 छेला जिमिसं न्हापा हे खनागु खः, न्हापा स्वैगुं
 बलिचा धका च्वना । लः मत्वसें च्या त्वनेगु
 मती तथा अन हे वना । लःया प्यासे च्या
 त्वनोबले साप हे सात, सा नं छाय् मसाइ बिया
 च्वोह्म ल्यासेह्म मिसा । हानं मेगु नं कया त्वना
 बले च्या मन्त धाल, जम्मा १२गू कप च्या
 चट जुल । आ मेगु छु दु धका न्यना । मुस्या,
 व बजि क्यन । का व सां निगःचा नय धका
 काल । वं निगः वं निगः यानाबले वामना मुस्या
 छमना बजि फुत । तिमिला बांलाक हे त्वल ।

अथे ला न्हापा नय् त्यना बले हे मत
 च्याय् धुंकुगु, तिमिला खः नि धका च्वना,
 कहाँ वनेगु ला खःनि धका निह्म प्यह्म लँय्
 नाप लाःपिं नं तोता छ्या । बाकि ल्यन जिपिं
 स्वह्म । तिमिला धासा जलल त्वया च्वंगु दु ।
 शून्य शान्य अघोर पाः, सुं हासः नं मरु, उकिं
 ग्याना व च्या पसल्यायात धया—‘जिपिं कहाँ
 वने मखु, थडँ थन हे च्वने ।’

वं धाल—‘थन ला धाय् नं मरु, जिपिं
 नं थन थनेगु मखु, हुंकन छे वनेगु’ धका
 न्होनेसं च्वंगु भ्वाथःगु छे क्यन । हानं ‘यदि
 छिपिं थनेगु जूसा थ्व हे भुतुली थँ, जि ला
 वने त्यल’ धका वने त्यन, वन । नकतिनिया
 युवकत, थथे अथे छुं मस्यूपिं “का छाय् ग्याय
 माःगु दु, नु” धका जिपिं स्वम्ह सरासर कहाँ
 वया । व त्वाथ. थें च्वंगु पाः भचा कहाँ वया
 बले एकदम शून्य शान्य जुल । अले जि धुँ
 वइ हानं धका धजक धया वने धुं सासः ल्हागु
 घुरुरु सः ताय् दत । जि ला ग्याना वल,
 अय् नं श्याम मचातिनि, ख्वइ धका छुं मधासे

लिवात, तःपला याय् माल धका तःपला याना
 कहाँ वया । रामया मन गय् जुल थें एकदम
 गजपगु सः पिकया ‘अय् धुँ वः थें च्वों धका
 धाल । जि ला न्हापा हे मती तय् धुंगु लँ
 खः, तर श्यामया ख्वा वोंचुसे च्वना वल, लँ
 नं ल्हाय् मफुत । स्वम्हं जीवनयात पोचिना
 ब्वाँय् ब्वाँय् वना । लाकाँया ध्याप ध्याप
 सः वल, काका लाकां तो ति धया काचा काचां
 लाकाँ तोताबले बैगु सः झं सत्तिकः वल, अन
 च्यापला झिपला छु ब्वाँय् वया न्हाय्पं हे ध्वक्
 हाला हल । खास धुँया सः । जिपिं स्वम्हं
 ग्याना छ्वावारा चिना अनसं हे फय् तुना ।
 श्यामलाल तिस्सलं ख्वया हल । का, फुत का
 धका जि नं ज्यान अर्पण याय् धुन । हानं
 दना ब्वाँय् वया, श्याम नं ख्वया तुं ब्वाँय्
 वल । हूस्स धुँ नं वल । पला तःगु सःनं
 बांलाक ताय् दया वल । जिमि ला हंसं थाय्
 तोतल । लँय् च्वंगु ततःगोगु ल्हों फुत फुत
 ति न्हुया वया च्वना । सीतं भति भति प्याय्
 धुंकुगु ल्हों चुलुया ड्रांग बज्जे जुल । तःसकं
 चोट लासां तंवि धुँया भयं उगु बखते मामूली
 थें जुल, तर २ मिनेद ति ला अन जिपिं बेहोस
 थें जुल । अनं दना हानं ब्वाँय् वया बले व
 धुँया सः न्हापा जवे ताय् दया च्वंगु अनं लिपा
 दनाबले देपापाखे लाः वन । ब्वाँय् वया के
 थ्यंका कलैया वनीपिं ब्रह्मूत छखलः नापलात ।
 अपिं नं धुँया सलं याना ब्वाँ वना च्वोंपिं
 जुया च्वन । जिपिं नाप लाय् व अमिस धाल
 ‘अहो आ ला सहाय दत । जिमिके नं अमित
 खना छुं साहस बला ना वल । अनंनिसें विस्तारं
 वया ।

रामं धाल—धुँ खंगु जूसा जि सिमा

गय्गु जुक्ति यानागु ।

जि धया—जि नं सिमा हे गय्गु जुक्ति याना ।

श्याम—छिमित जि तोते हे मखु, छिपिं गय् सिमाय् थाहाँ वनी ? व धुँयागु विषये जिमिसं अनुमान याना कि न्हापा व थःगु लँय् रिना वै च्वंगु ज्वी, लिपा श्याम ख्वःगु सः

ताया लँपाखे वल जुइ, जिपिं मिमां किना खिउँसे च्वोंगु ल्होंते दया वेहोस जूबले अवश्य व धुँ लँ काटे याना देपापाखे वन ज्वी । यदि जिपिं मदःगु जूसा न्ह्योने हे धो दुइगु ज्वी माः । श्व ब्याक न्यना व ब्रह्मंतसें घाल—छिपिं थौं धात्थें हे भाग्यं बचे जुल । श्व का जिमि थुगुसीया चन्द्रागिरि पाः ।

धर्मोदय पत्रयात

—श्री धर्मरत्न 'यमि'

ग्यानां ग्यागु गनं तनी ? सकलया हे पत्र धर्मोदय !
बांवांलागु व छिगु हे जक स्वयां गय् ज्वी समाजोदय ?
न्वाय् नं माल मछिगु छाःगु वचनं भिभिगु भावं पुया
छिका हय्गु मस्वेवला छि वनि हा कोह्यंक कय् कय् कुनाः

लः न्ह्या थाय् यदि न्या मन्हास्य च्वनसा गय् ज्वीगु न्याया गति
अय् हे ज्वी गति झीगु नं श्व जगते छोसा मिया छि मति ।
चाचाहू मत ह्युगु थें युगश्व नं वै च्वंगु खः न्हौं हिलाः
न्ह्याश्र्यं ज्यागु बलं दिकां व दिक्क्य नं फे हे मखू या बिचाः

खःमिं ज्वीगु, सुधार ज्वीगु खत सा छाय् ग्याय्गु धर्मोदय ?
द्या त्या ग्या व मछि धयां गुगुकथं ज्वी भिक संवोदय ?
मांया मस्त स्यनीन न्हौं छि मजुया उत्साहसी निर्भय,+
ग्यानां ग्यागु गनं तनी ? सकलया हे पत्र धर्मोदय !

+ उत्साहमी व निर्भय ज्वीगुया चिह्न कटुवादी ज्वीगु मखु ।
अप्पो माया मज्यू, श्व ठीक खः । तर केवल कठि क्यना मचात
ख्याय्गु नं थःगु मानवताया सीमां पिहाँवनेगु खः । आधुनिक
मनोविज्ञानं धैच्वन मानव मानवद्वारा दण्डया पात्र मखु, बरु
स्नेहया पात्र खः ।—सं०

सम्पादकीय

वंगु जनवरी १४ तारिख खुनु अनेकानेक दूर देशया प्रतिनिधि व जन साधारण कलकत्ताया चौरङ्गि ख्यले मुन, अनेक भाषण जुल—भगवान् बुद्धया अग्र श्रावक सारिपुत्र व मौद्गल्यायनया अवशेष थःगु छे—भारते लिहाँ वोगुया नामं । भारतया प्रधान मन्त्री पं० नेहरूजुं धै दिल—जव जव मानव समाजं सत्यात तोता सत्या आडम्बरे विश्वास याई, उकीया हे उपासना याई उबले उबले संसारया महान् पुरुषं मेघनिर्घोष स्वरं श्रुत सत्या सन्देश बी, लँ क्यनी । उजाह्न हे महापुरुष भगवान् बुद्धया निह्न शिष्यपिनिगु थव अवशेष खः गुह्न निह्न शिष्यं भगवान्या सन्देश-यात दकसिबे बांलाक थ्वीका काल, थःगु ज्जीवने वहे सन्देशयात पालन यात । श्रिसं नं थःगु जीवने वहे सन्देशयात चरितार्थ याय्माः । शान्ति अले जक हे दे ।

धर्म व दर्शनया युग प्रवर्तक भगवान् बुद्धया अनुयायी श्रावकपिं छह्न निह्न जक मखु द्रलं द्रो नं मया । थःस्वया न्हापा व लिपा अमण धर्मे दीक्षित जूपिं सकल श्रावकगण मध्ये अग्रगण्य ज्वीगुया तात्पर्य थव हे खः कि वस-पोलपिनिगु हृदयया स्वच्छता व कायिक, वाचिक, मानसिक चरित्र सकसियाबे बांला, भिं । थः सकसियाबे उन्नत व महान् ज्वीगु अभिलाषा मदुपिं शायद सुं दे मखु । तर उकेया लागी अत्यावश्यक मेमेगु स्वार्थ वा दुर्बलता त्याग याय्त सकल तयार ज्वी मखु । थुजागु हे मनोवृत्तिपिं मनुखं आखिरे वास्तविक अर्थे थः महान्, उन्नत ज्वीगु मखु, लोकं जक थःत महान् व उन्नत धाय्केगु प्रयत्न याई । तीर्थया जल थें पवित्र व निर्झरया लःथें निर्मलगु धर्मयात थःगु

दुश्चरित्र पंकं (नालं) बुलुका लोकया दृष्टी बांमलाकेगु ज्या नं थुजापिनिगु हे द्वारा ज्वी ।

भगवान् बुद्धया सन्मुखे हे वसपोलपि परिनिर्वाण जुया बिज्यागु थवँ २५०० दे ति दत, तर वसपोलपिनि जो ज्वीक भगवान्या सन्देशयात थूपिं, थःगु जीवनं पालन यापिं मेपि जन्म मजुनि । भगवान्या ल्यू भगवानं थें न तुं धर्मचक्र प्रवर्तन याय्त समथं वसपोल थुजापि निह्न प्यह्न श्रावक यदि समय समये प्रादुर्भाव जूगु जूसा थवँ संसारे थुलि कोलाहल शायद ज्वी मखु । विभिन्न धार्मिक मतमतान्तरया रक्तरञ्जित ल्वापु थुलिमछि श्रिसं न्यने माली मखु, स्वे माली मखु । वसपोलपिनिगु पवित्र अवशेषयात अन्य मतावलम्बी छह्न विदेशी ऐतिहासिक दृष्टि स्वत, थःगु देशयागु म्यूजियमे तया बिल । तर छह्न बुद्धिष्ट वा स्वच्छ हृदयह्न हिन्दू वा भारतीय या लागी थव केवल ऐतिहासिक जक मखु, अद्वेय वस्तु नं खः ।

भारते चैत्य वा मूर्ति पूजाया समर्थन व प्रचार तर्कसम्मत जूगुलिं नं जूगु खः । मूर्ति छगु स्मृति चिह्न खः । आदरणीय पुरुष पिनिगु स्मृति वसपोलपिनिगु आचरणीय सन्देश यागु नं स्मरण याकी गुगुलिं सञ्चरित्र व सत्सा-धनया लागी प्रेरणा प्राप्त ज्वी । उपर्युक्त पवित्र अवशेषया गृहागमनं नं श्रिसं वसपोलपिनि अनुयायी धाय् ल्वेक पवित्र प्रेरणा प्राप्त याय् फत धासा हे जक गुगु धूमधाम उत्सव पूर्वक श्रिसं स्वागत याना कयागु खः व सम्पूर्ण अर्थे सार्थक ज्वी । अतः थःगु हे छे—भारते नं च्वेयागु थव पवित्र अवशेषयात केवल ऐतिहासिक वस्तु याना तयगु वा स्वांनिफ्रो अप्पो छायां गाकेगु वा थुकीया द्वारा जगहितार्थ सत्प्रेरणा प्राप्त याना काय्गु श्रोगु हे लहाती च्वंच्वन ।

समाचार

कलकत्ता नगरे धूमधाम उत्सव

जनवरी १४ तारीकस कलकत्ताय् सारिपुत्र व महामौद्गल्यायन महास्थविरपिनि अस्थि धातु हई धयागु खँ सकल धर्मोदयया पाठकपिसं न्यना हे दीगु दु ।

श्व वंगु १३ जनवरी खुनु सुथे विभिन्न देशयापिं बौद्ध प्रतिनिधित जहाज दीकाः तःथाय् वना अस्थिधातु लँ स्वो वन । अन पश्चिम बंगालया गवर्नर श्रीयुक्त काट्जुं लंकां हयातःगु धातु दुगु सुवर्ण चैय शिरे फया काल । तदनन्तर उत्सव लिसे अस्थिधातु दुगु चैय गवर्नरया दर-बारे यंकल । अन सकल प्रतिनिधितय्सं वन्दना पूजा यात ।

न्हिने सिया ५ बजेनी भारतया प्रधान मन्त्री पण्डित जवाहरलाल नेहरू दिलीं थ्यंकः झाल । विभिन्न देशयापिं प्रतिनिधिपिसं वयकयात स्वागत यात । गवर्नरया दरबारे झायी सकल प्रतिनिधिपिनि न्होने सुवर्ण चैय उला अस्थि धातुया दर्शन विल । श्व बेल्स धातु चैय विज्याका तःथाय् नेपाली मृदंग बाँसुरीया शब्द पूजा नं जुया च्वंगु खः । वहनी चच्छियंकं विविध देशयापिं भिक्षुपिसं परित्राण पाठयात । नेपाली भजन खलः तय्सं भजन नं यात ।

कन्हे खुनु अर्थात् जनवरी १४ तारिक खुनु सुथे विभिन्न देशया बाजं लिसे धातुया जात्रा जुल । मिक्टोरी सेमोरियलया न्होने च्वंगु मैदान लखं लख मनूतय् समागम जुल । अने अनेगु धवाँय् पताका न्वय्गु छाय्पा याना तल । झिक्कु ति ताजाक मण्डप छगू नं दयका तःगु खः । पण्डित नेहरूजुपिनापं धातु नं विज्याकल । बंगालया मन्त्री श्रीयुक्त कट्जुया अध्यक्षताय्

स्वागत सभा जुल । पण्डित जवाहरलाल प्रमुख निम्न देशयापिं प्रतिनिधितय्सं भाषण विल ।

लंका, बर्मा, चीन, भारत, श्याम, भोपाल, तिब्बत, भूटान, नेपाल । नेपाली बौद्धपिनि पाखें भाषण विया विज्यासे भिक्षु अमृतानन्दं सारिपुत्र व महामौद्गल्यायनपिनि धातु भारते ह्युत सर्वप्रथम आन्दोलन याःम्ह नेपालया पण्डित श्री धर्माचार्य खः धका धया विज्यात । श्व झीत अतिकं गर्वया खँ खः ।

सकसियां भाषण सिधसेली पण्डित जवा-हरलाल नेहरूजु धातु दुगु सुवर्ण चैय महाबोधि सभाया सभापति श्रीयुक्त श्यामाप्रसादयात लव लहाना जिम्मा विल । तदनन्तर बडो भारि छातं उत्सव यासे धातु चैय कालेज स्कायर, धर्मराजिक विहारे यंकल ।

१५ जनवरी सुथसिया नौ बजेनिसें धातुया प्रदर्शन जुल । १६ जनवरी खुनु नेपाली बौद्धपिनि पाखें विशेष पूजा जुल ।

धर्मोदय सभाया चतुर्थ वार्षिक महासभा

गत जनवरी १५ तारिक खुनु धर्मोदय सभाया चतुर्थ वार्षिक अधिवेशन ऊ० चन्द्रमणि महास्थविरया अध्यक्षतास ३१ सेण्ट्रल अभिन्यू कलकत्ताय् बडो भारी छातं जुल ।

सर्वप्रथम उपस्थित जनतापित पंचशील प्रदान यात । तदनन्तर सभाया मन्त्री भिक्षु अमृतानन्दं सभाया वार्षिक रिपोर्ट न्यंकल । गत वर्षे धर्मोदय पत्रिकाय् प्रकाशित जुको लेखत मध्ये 'श्री लंका व परिवेण' धयागु लेख च्वोम्ह श्रामणेर अश्ववोषयात सभाया पाखें पुरस्कार २५) न्योन्याटका बीगु घोषणयात । वर्षे सन् ४८ तकया भित्रे छापे जुको नेवा

भाषाया सफूत मध्ये 'ख्ववि प्यागु म्ये' ध्यागु सफू च्वोम्ह श्री व्यथितयात १००) सच्छि टका पुरस्कार बीगु घोषणा यात । अन्तस मंत्रीजुं प्रत्येक नेपालीपिके सभायात सहायता बीगु प्रार्थना यात ।

सभाया ज्या चले याय्त कार्य समितिस सदस्यपि मगागु जूया निंति भिक्षु शाक्यानन्द छम्ह उपसभापति व न्याम्ह सदस्यपि अपो तयगु प्रस्ताव पेश यात । भिक्षु अनिरुद्धजुं अनुमोदन यात । सर्वसम्मति थ्व प्रस्ताव पास जुल ।

थुलि जुसेलि श्री मणिहर्ष उपासकं भिक्षु धर्मालोकयात उपसभापति व निम्न न्याम्ह सज्जन-पित सदस्य यायगु प्रस्ताव पेश यात ।

श्री साहु कुलरत्न वा बेखारत्न,

श्री साहु पूर्णमान,

श्री साहु सिहरत्न,

श्री साहु लोकरत्न,

श्रीमती मोतीलक्ष्मी उपासिका ।

भिक्षु अनिरुद्धं अनुमोदन याना विज्यात ।

भदन्त आनन्द कौसल्यायनजुं भाषण बिया विज्यासे धर्मोदय सभा छगू बौद्ध संस्था खः । थ्व छगू सुं वर्गया संस्था मखु । भगवान्‌या धर्म

छगू हे खः । धर्मया छुं फरक मदु, फरक जुया च्वन केवल व्यक्तिया । गथे सूर्य छम्ह हे खःसां भिन्न थले भिन्न रूपं खने दया च्वन । अतएव सकसिनं जगतयात कल्याण ज्वीगु ज्या याय् माल धका थःगु भाषण समाप्त याना विज्यात ।

श्रीमती मोतीलक्ष्मी उपासिकां सभासदपित सम्बोधन याना दिसे सभाया सदस्य ज्वीगुली थःगु असमर्थता प्रकाश याना दिल

भिक्षु महानामजुं भाषण याना विज्यासे नेपाल केवल नेपाली बौद्धपिनि जक छेँ मखु, परन्तु सारा बौद्ध धर्मया छेँ खः धया विज्यात । साथ साथे नेपाली बौद्धपिं अनेक प्रकारं प्रोत्साहन बिया विज्यासे अत्यन्त गर्व पूर्वक भाषण बिया विज्यात ।

अन्तस सभापतिजुं भारत देशे बौद्ध यात्रीपित सुविस्ता बीगु बारे, बुद्धगया बौद्धपिनि प्रबन्धे बीगु बारे व लुम्बुनी वनेगु मार्ग बांलाक दयकेगु बारे नेपाल व भारत सरकारयाके विशेष प्रार्थना याना विज्यासे उपस्थित जनतापित अनेक उपदेश बिया विज्यात । तदनंतर सकल लोकया शुभ प्रार्थना यासे सभा विसर्जन जुल ।

थुगु अंके नं पृष्ठ ४ वृद्धि यायया निम्ति चन्दा ।

स्वर्गीय साहु द्रव्यधर तुलाधरया नामं २५)